

B 27547
C 40

6/6

39
1869

Zlatomašnik
Sveti Oče Pij IX.

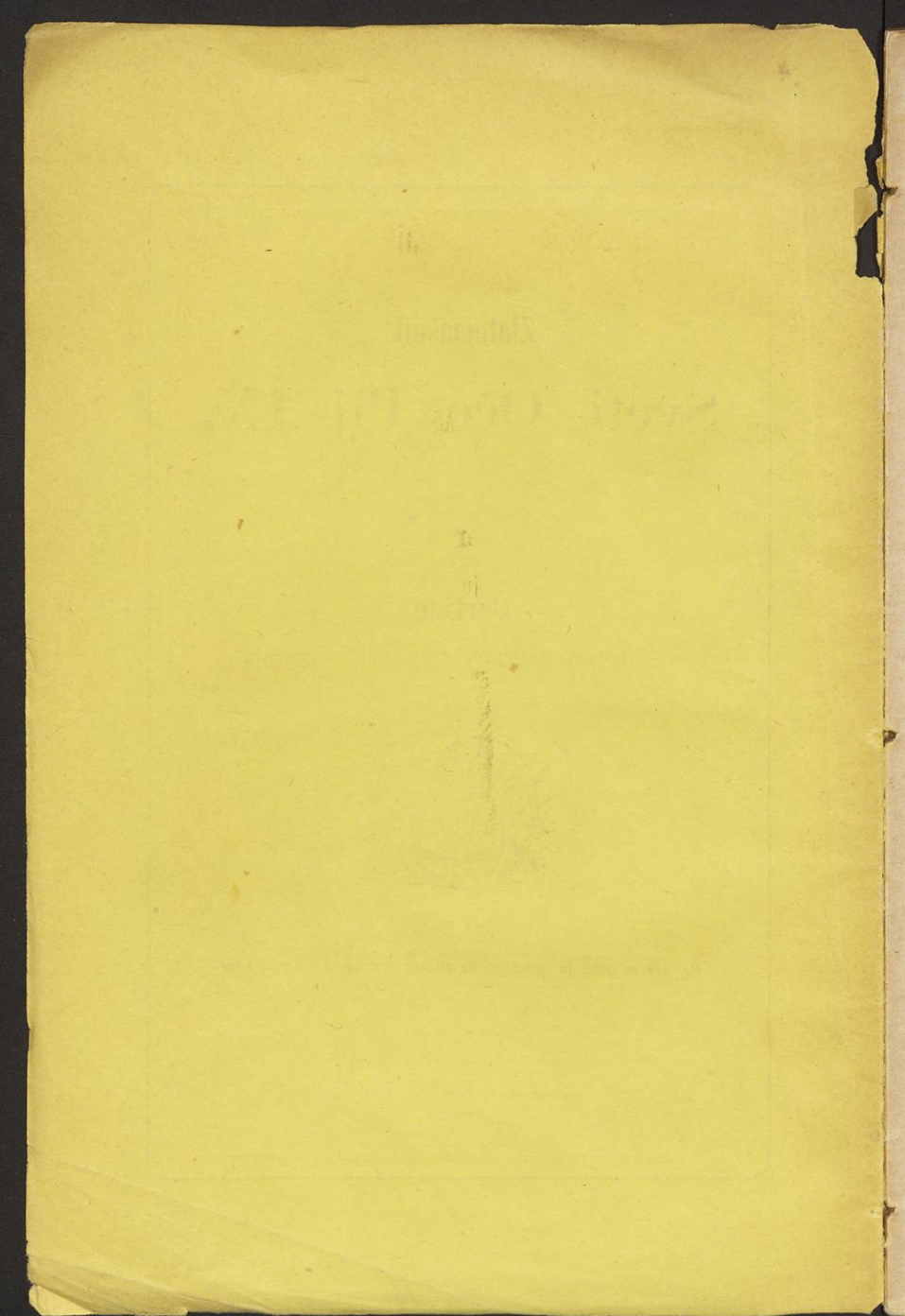
Čertice

o Njihovem življenju, delovanju in značaju.

Na svetlo dala in založila katoliška družba na Kranjskem.

Natisnila R. Eger v Ljubljani.
1869.

307

Ausführung u. Stich durch G. J. Manz Kunstverlag

Pius IX

Eigenthum u. Verlag von G. J. Manz in Regensburg

Zlatomašnik

Sveti Oče Pij IX.

Čertice

o Njihovem življenju, delovanju in značaju.

Na svetlo dala in založila katoliška družba na Kranjskem.

Natisnila R. Eger v Ljubljani.

1869.

Na nobenem prestolu sveta še ni bilo toliko modrosti, učenosti in čednosti.

Maistre.

Brez vsih pripomočkov sem, vendar nisem nepokojen; nar veči moč, Bog, mi daje
stanovitnost.

Pij IX.

038031490

V v o d.

„Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenške vrata je ne bodo premagale. In tebi bom dal ključne nebeskega kraljestva.“

Te besede je govoril pred več, kakor osemnajst sto leti, Kristus svojemu učencu Petru, ter ga s tem postavil poglavarja in najvišega oblastnika svoje cerkve. Ta oblast je že osemnajst sto let pri naslednikih sv. Petra, rimskih papežih, in vsi viharji časov je niso omajali. Narodi so zginili, kraljevi sedeži se poderli, sovražniki vsake verste prihrumeli, vendar so le poterjili besede: „Peklenške vrata je ne bodo premagale.“ Skala stoji nepremakljiva skozi veke, in je podlaga sv. cerkve, ter se od nje ne da ločiti. „Kjer je Peter (papež), tam je cerkev“ (sv. Ambrož).

Te od Kristusa zročene ključne božjega kraljestva imajo dan današnji sv. Oče Pij IX. v rokah, ter krepko kermijo čolnič sv. Petra vkljub vsem viharjem že blizo 23 let. Njih ime slovi od vzhoda do zahoda, ves katoliški svet jih ljubi in jim je vdan, kakor so otroci vdani dobremu očetu, kateri se veselijo, kadar so oče veseli, pa tudi žalujejo, kadar so oče žalostni.

Ta toliko ljubljene in slavni papež, ki so po božji previdnosti v tako zbeganih časih toliko let dober in skerben nar viši pastir Jezusove čede, imajo 11. m. travna zlato ali drugo novo mašo, ker je ravno 50 let, kar so imeli novo mašo. Ta dan je imeniten ne le za sv. Očeta samega, temuč za vsacega zvestega katoličana, dan veselja in hvaležnosti, dan, o katerem naj se ljubezen in vdanost vernih

do sv. Očeta še bolj oživi in pokaže. Znamenit je ta dan tudi po posebnih okolišinah, da je namreč god papeža Leona, ki je bil velik po svetosti in zgovornosti, s katero je zmagal hudega Atila; da se bere ravno evangelij od dobrega Pastirja, čigar častiti namestnik so Pij IX. Vesoljni katoliški svet pozdravlja ta dan z neizrečenim veseljem; kjer je hiša božja in duhoven pastir z verno čedo, se čuti in deli radost, ki ima ta dan svoje središče v Rimu. Zato so vsih zvestih vernih oči in serca obrnjene proti Rimu, ker otroci žele svoje vošila in darila prinesiti tako dobremu Očetu, ki obhajajo tako veseli in redki praznik.

Slovenski narod, kateri je svojo vdanost do sv. Očeta pokazal že tolikrat v djanji, je nabirati jel tudi zdaj daril in podpisov za vošilo sv. Očetu, ter je s tem spet poterdil, da je in hoče ostati zvest sv. Očetu in sv. Cerkvi.

Tudi nova katoliška družba na Kranjskem je ko mlada hčerka poslala priserčne vošila svojemu ljubljenu Očetu, in želi, da bi se vsi njeni udje prav goreče vneli za sv. Očeta in s tem za nevesto Kristusovo.

Vsak pa dobro stvar toliko bolj ljubi, kolikor bolj jo pozna. Da bi se torej ljubezen do Pija IX. še bolj pomnožila, in se spomin današnjega veselega praznika v obilno korist še dalje ohranil, naj te bukvice katoliške Slovence ob kratkem soznanijo z življenjem, delovanjem, blagim značajem in z lepimi čednostmi sv. Očeta Pija IX. Tako bo rastlo občudovanje in priserčno naše spoštovanje do sv. Očeta, pa tudi naša molitev in pomoč bo obilniši; spomin zlate maše sv. Očeta pa nam bo v sercu ostal ter vedno bomo z besedo in iz serca prosili in klicali: Bog živi, ohrani in blagoslovi sv. Očeta Pija IX.!

V Ljubljani v praznik sv. Jožefa 1869.

A.

Janez Marija Mastaj.

 Mlodra previdnost božja velikrat že zgoodej naznani visoke namene, ktere ima s človekom, po vgodnih vnanjih zadevah in po posebnih natornih darovih. Očitno se to poterjuje pri sedanjem papežu že od začetka njih življenja skozi in skozi do današnjega dneva.

O tem preblagem namestniku Kristusovem kaj več slišati gotovo želi vsaki zvesti katoličan, ker si v čast in veselje prišteva, da se sme imenovati otroka ali sina sv. Očeta.

Pij IX. so dve sto devet in petdeseti papež, to je: od kar je Kristus postavil sv. Petra za svojega namestnika in prvega poglavarja svoje cerkve, je nasledovalo 258 papežev za njim na prestolu rimske cerkve, ktero je sv. Peter izvolil za mater vsih cerkva in je tudi za njo življenje dal pred 1800 leti. Izvoljeni so bili Pij IX. 16. rožnika leta 1846 in vladajo sv. cerkev skorej 23 let; stari so zdaj, ko imajo zlato mašo, blizo 77 let.

Rojeni so namreč 13. vel. travna 1792 v Sinigagliji, mestu poprešnje papeževe države, iz plemenite rodovine grofov Mastaj-Ferretti. Njihovi starši so bili grof Hieronim in sosebno pobožna grofinja Katarina Solazzi. Prejeli so pri sv. kerstu za vse življenje pomenljivi imeni: Janez Marija. Kakor sv. Janez so polni ljubezni, od nekda pa sosen častivec Marije Device; in kakor sta Janez in Marija pod križem stala, tako je križ skozi in skozi posebni delež Pija IX. Že od otročjih let so bili bistrega uma in pobožnega serca. Saj so to že po pobožni materi podedovali in ona si je prizadevala, mladega Janeza zgodaj pobožnosti navaditi ter je zato vsako jutro in vsaki večer z njim molila, in v molitvi tudi sv. Očeta

ni pozabila. Ko so pa leta 1799 tadanji sv. Oče Pij VI. v hudi stiski bili in so jih odpeljali v sužnost, je skerbna mati vsa žalostna to naznanila tudi mlademu sinku, rekoč: Ljubi otrok, velika nesreča žuga sv. Očetu in so močno žalostni; prosi z menoj Boga, da jim terpljenje polajša in od njih odverne nevarnost. Da, odgovori Janezek, molil bom z vami za sv. Očeta, in obljubim, da bo moja molitev prav serčna. Zanaprej je opomnil sam vsako jutro in vsaki večer svojo mater, da sta še posebej molila skupej Oče naš za sv. Očeta.

Bil je mladi Janezek prav po Jezusovem izgledu svojim staršem podložen, in je rasel kakor na starosti, tako na modrosti in milosti; kajti skerbna mati se je trudila, že v mlado serce vtisniti kal blagega značaja, v katerem se lepo edini ljubezen s krepostjo.

Ko se je mladenček doma nekoliko izučil, so ga poslali starši 11 let starega v slavno vstavno šolo mesta Volterre, kjer se je šest let dalje učil ter si s svojim bistrim umom in blagim pobožnim srcem kmalo pridobil ljubezen tovaršev in učениkov tako, da mu je eden izmed učiteljev spričalo dal: „Mastaj je angeljske čistosti in nevtrudljiv v delu.“ In že takrat je rekel neki bistro-umen učen mož, spoznavši zmožnost in pridnost mladega Mastaja: „Ta mladi človek bo še velik gospod.“

Že leta 1809, ko je bil mladenec še v latinskih šolah, je prejel po svojih in po željah svoje matere tonsuro od Volterskega škofa Tecontie, in se je drugo leto podal v Rim, da bi v imenitnih šolah tega slovečega mesta začel bogoslovске nauke; pa zavoljo nemirnih časov je mogel kmalo iz Rima bežati. Gledé na visoki plemeniti stan so zalega mladenča vabili l. 1814, da bi stopil v papeževo častno stražo; zavoljo bolehnosti pa, ker ga je božje metalo, in še bolj zavoljo veselja do duhovskega stanu, tega ni storil. Ko se namreč po storjenem miru papež Pij VII. vernejo spet v Rim, se mladi Mastaj, s katerim so si bili v rodu, o svojem prihodnjem stanu posvetuje tudi z njimi, in sv. Oče, spoznavši njegovega izverstnega duha, mu prigovarjajo, da naj se pripravlja le za duhovski stan, Bog mu bo že dal tudi boljši zdravje.

Kakor oznanilo iz nebes je zaslišal mladi Janez te besede; veselje do duhovskega stanu se mu še bolj oživi; in da bi si to še boljše vterdil, se podá na imenitno božjo pot k Materi Božji v

Loretto, in se zdaj resno loti bogoslovskih nauk pod imenitnim učiteljem Graziosi. Pač izversten učitelj izverstnega učenca!

Bistroumni Graziosi je kmalo spoznal bistro glavo in plemenito serce svojega učenca, in zato se začne med njima posebna ljubezen in prijaznost.

Ko je Mastaj slavno doveršil bogoslovške šole, je bil 10. m. travna 1819 posvečen za mašnika, in drugi dan, ravno véliko nedeljo, je imel novo mašo v mali cerkvi sv. Anè dei falignami, zraven ktere je bila sirotnišnica Tata-Giovanni (to je oče Janez, tako imenovana po svojem začetniku, pobožnem zidarji Janezu Borgi). Kot mašnik je sprejel vodstvo te sirotnišnice, kateri je bil že več let posebni prijatelj in učitelj, ter je bil zdaj pravi oče tih sirot, za ktere je vse dal do zadnjega bajoka ali beliča, nevtrudljivo si je prizadeval z vso močjo za njihov blagor, in čez šest let se je s težkim srcem ločil od teh revnih sirot.

Ko so namreč leta 1823 papež Pij VII. zavolj posebnih opravil poslali v amerikansko deželo Kili poslanca Muzi, ga je po volji viših, ki so poznali spretnega mladega duhovna, naš Mastaj spremil kot uditore ali pomočnik in svetovavec, ter se skozi in skozi prav verlo in pobožno obnašal.

Ko proti koncu leta 1825 spet v Rim nazaj pride, je bil izvoljen za kanonika in mu izroče oskerbništvo velikega dobrotnega vstava sv. Mihela. Ko je dvajset mesecev mladi korar to službo izverstno opravljal, je bil l. 1827, komaj pet in trideset let star, izvoljen za višega škofa v mesto Spoleto, kjer so bili tadanji papež Leon XII. rojeni; zakaj sv. Oče so si mislili, da svojemu domačemu kraju ne morejo oskerbeti boljšega škofa, kakor je bil mladi Mastaj.

Obče ljubljen, posebno zavoljo prevelike dobrotljivosti, je bil vendar konec leta 1832 prestavljen za višega škofa v Imolo, in še je vernim v živem spominu, kako apostolsko gorečnost in modrost je škof Mastaj razodeval na svojem sedežu na vse strani v zares težavnih in zmedenih časih.

Táko nevtrudljivo in izverstno spolnovanje težavnih dolžnost je zaslužilo, da je bil Mastaj l. 1840 od papeža Gregorja XVI. izvoljen za kardinala z imenom cerkve sv. Petra in Marcelina. Pa komaj izvoljen, se hitro verne k svoji čedi v Imolo, ter misli pri nji ostati svoje žive dni. Vendar Bog je drugač sklenil; odložil ga je namreč za naslednika papežu Gregorju XVI. Božja roka se

je tukaj tolikanj bolj očitno pokazala, ker je bila volitev tako hitro dokončana; kajti začela se je 15. rožnika, in zvečer 16. je bil že izvoljen kardinal Mastaj-Ferretti. V svoji ponižnosti se vstraši te časti in tega bremena tako, da pade v omedlevaro, in ko se zopet zavé, ves solzen pade na kolena, ter dolgo v molitvi zamaknjen prosi Boga razsvetljenja in pomoči. Po molitvi okrepečani, sprejmejo novo visokočastitljivo butaro in so si v hvaležni spomin na Pija VII., svojega sorodnika, dobrotnika in nekdanjega prednika v Imoli, izvolili ime Pij IX.

Tisti dan, ko so bili izvoljeni, so pisali svojim trem bratom v ponižnosti, kakoršna se je nad njimi odlikovala: „Večnemu Bogu, ki povzdigne in poniža, je dopadlo, povzdigniti mene slabega človeka k nar viši časti na zemlji. Čutim vso težo te nezmerne butare in vso slabost svojih ram, na katerih sloni. Dajte za me moliti in tudi sami molite. — Ako bi hotlo mesto (Sinigaglia) o ti priložnosti napravljati kako slovesnost, prosim, da se ta dnar oberne v druge namene po volji mestne gosposke. Vas, ljubi bratje! objamem v Jezusu Kristusu iz vsega serca. Ne domišljajte si kaj, temuč milujte svojega brata, ki vam daje svoj apostolski blagoslov“.

B.

Papež Pij IX.

Ni mogoče popisati nezmerne radosti, ktero je obudila volitev tega novega papeža; Rim in vse laške dežele so bile tako rekoč veselja omamljene ter ves katoliški svet se je pridružil in vdeleževal tega veselja. Od ust do ust, od mesta do mesta, od dežele do dežele se je razlegal veseli pozdrav in odmeval navdušeni klic: Evviva Pio IX.! — živi Pij IX.! V sredi hudih in temnih časov se je prikazalo ime Pij IX. kakor nadepolna mavrica in veljalo ko zastava boljših in mirniših dni. Verno ljudstvo jih je sprejelo zaupljivo z ljubezni polnim srcem; novi papež pa so imeli tudi le eno željo, namreč zadostovati tolíkemu zaupanju in svojemu visokemu in težavnemu poklicu.

Vendar so v svoji bistrournosti sv. Oče tudi previdili, da za veseljem kmalo pride britkost, za „hosana“ se kmalo oglasi „križaj ga“. Že preč tisti dan, ko so bili slovesno kronani, so rekli kakor prerok: „Dans se za me začne preganjanje“. In res, komaj so imeli krono na glavi, jim je On, čigar namestnik na zemlji so, naložil tudi težko breme in začelo se je spolnovati, kar je več sto let popred kratko napovedoval razsvetljeni škof Malahija, da bode veljala o sedanjem papežu prislovica: *crux de cruce* (križ od križa). Zato so rekli že l. 1846 v prvem razpisu do škofov: „Strah in britka žalost nas obhaja, kadar premišljujemo strašne zmote sedanjega časa, sovražnike resnice in luči, ki se poprijemajo vsih sredstev in zvijač, da bi zaterli vso resnico in pobožnost, po-teptali vse božje in človeške pravice“.

To poterjuje in spričuje ves dolgi čas njihove vlade, ki je sicer rodovitna na imenitnih in važnih prigodbah, da komaj ktera druga tako, pa tudi polna grenkega terpljenja in britkih skušenj vsake verste, vedna vojska zoper laž in hinavšino, zoper odkrito silo in potuhnjeno prekucijo, ktero vse je njih blago serce tolikanj bolelo, pa tudi njih pogum in serčnost zbudilo in vterdilo.

Lahko se razloči čas njih vlade v tri razdelke: prvi od l. 1846—1850, ko so začeli z velikoserčnim pomilostjenjem, pa so po hudem puntu mogli bežati in so se še le čez poldrugo leto vernili v Rim; drugi razdelek od l. 1850—1859, ko so se nar več trudili z velikim vspehom za svoje dežele, še bolj pa za katoliško cerkev po raznih delih sveta; in tretji od l. 1859, ki se je začel z ropanjem papeževih deželá, pa je od druge strani tudi katoličane zbudil k novi ljubezni, radodarnosti in zvestobi do sv. Očeta. Vendar hočemo pri popisovanji njih obilne delavnosti bolj ozir imeti na to dvoje, da so sv. Oče vladar ali kralj svoje države, za ves katoliški svet pa so poglavar sv. cerkve.

I. Pij IX. svetnji vladar ali kralj.

Po Kristusovi volji in zapovedi so papeži kot nasledniki sv. Petra, kateremu je Jezus izročil ključe svoje cerkve in vso čedo, poglavarji in nar viši pastirji vesoljne ali katoliške cerkve že od njenega začetka do zdaj in bodo do konca sveta.

Pozneje pa so dobili papeži, gotovo po posebni božji previdnosti, tudi posvetno oblast in vladarstvo čez nekatere dele lepih laških dežel. Pobožni kralj Pipin in poznej drugi so jim te dežele darovali že pred več kot enajst sto leti, in tako imajo papež že od tega starodavnega časa neoveržljivo pravico do te cerkvi darovane države ter so njen vladar ali kralj. Taka nar viši svetna oblast se spodobi za papeža že zavoljo njih visocega stanu ali službe, ker bi ne bilo dostojno, da Oče vsih vernih bi bili podložen kakega drugega pozemeljskega kralja. Še bolj je pa to potrebno v tem oziru, da so sv. Oče, ki niso pod nobeno drugo vlado, skozi in skozi svobodni v svoji duhovski službi, ter tako smejo vsim vernim, tudi kraljem in cesarjem, neprestrašeno oznanovati resnico in svobodno voliti vse potrebne pomočke za svojo visoko apostoljsko službo. Zgodovina uči, kako žalostno je bilo za vesoljno cerkev, kadar so bili papeži pod oblastjo drugih posvetnih kraljev ali vladarjev; opomnimo le Avignonskih in Napoleonskih časov. Da bi papeži za tako vladanje ne bili spretni, ne moremo verjeti, ker vemo, da mašnikovo posvečenje ne zmanjšuje dušnih zmožnost ter ne zaderžuje njih rabe. Saj so si še druge države n. pr. Francoska, Španjska, večkrat volile škofe in kardinale za svoje ministre, ki so bili dostikrat prav slavni diplomati ali državniki. Tudi nasprotniki papeževe svetne vlade pozabijo, da je pri vsih nekatoliških vladarjih združena nar viši svetna in duhovska oblast, n. pr. pri Rusih, Angležih, in jim vendar tega ne očitajo, le pri papežu jim je tako zedinjenje tern v očeh, ki jih vedno bôde. Tu mora biti tedaj drug vzrok.

Ker je to napadanje papeževe svetne oblasti posebno znamenje nove laži-liberalne dobe, ki ima svobodo in pravico na jeziku, v djanji pa za katoličana in seosebno papeža ne kinalo, in ker so res v tej preblaženi dobi več kot tri dele cerkvenih dežela papežu s silo in hinavšino vzeli, s tem zgovorom, da papeži niso spretni za svetno vladanje, in da bodo brez nje ložej opravljali svojo duhovsko službo, toraj se ozrimo nar popred na to svetno vladarstvo Pija IX. in pogledjmo, ali je res tako slabo, da nič ne store in nič ne skerbe za časní prid svojega ljudstva.

Bog daj, da bi bilo veliko taciñ vladarjev, kakor so Pij IX. za svoje podložne; kajti noben vladar ni bolj vnet za pravo svobodo, kakor Pij IX., in nobena vlada ni bolj mila in mehka, kakor papeževa, ki nikakor niso sebičen samovladar, ampak za vsako

tehtno določbo se posvetujejo z razumnimi, skušenimi možmi na vse strani, in so pri svojem milostivem sercu vedno pripravi in skerbni pomagati in popraviti, kjer je mogoče in dopušeno.

To njih očetovsko serce kažejo obilne dela ves čas deželnega vladanja. Poglejmo nar popred njih notranje vladanje.

Med prvimi deli njihovega vladanja je bilo splošno pomilostjenje obsojenih, katero je odperlo rimske ječe zagrešenim, ker ljubezen sv. Očeta ni mogla prenesti, da pri občem veselji bi jih še veliko zdihovalo v temni ječi, ter so si s tem hotli pridobiti tudi serca tih nesrečnih.

Ta velikodušnost in milost Pija IX. je bila sprejeta z brezkončnim navdušenjem za novega vladarja; v prostovoljnem sprevodu se poda množica z godbo in zastavo do papeževega poslopja, in vsa navdušena kliče in kriči, dokler je sv. Oče ne blagoslovijo. Hvalenost in radost je bila nezmerna.

Zdaj začnejo sv. Oče nevtrudljivo delati za blagor svojih podložnih, ter v svoji očetovski skerbi in ljubezni na vse strani prenarejajo, da bi se zboljšal stan ljudstva in vlade. Sami preiskujejo različne vladne naprave za premožnost in pravico, za omiko in vero, za jetnike in bolnike. Vsega tega se lotijo s toliko modrostjo in spretnostjo, da si kmalo pridobe serca zvestih podložnih. Omenimo le nekatere naprave:

Za centralno ali osredno oskerbništvo imajo pet ministrov, katerih slehern jim mora vsak teden ali tudi večkrat vse naznaniti in odgovor dati o vsem, kar se je napravilo. Zraven so postavili državno svetovavstvo ter mu dovolili veliko oblast v vladnih stvareh, da jih z dobrim svetom podpira pri državnem vladanju in se tako more vstreči in zadostiti splošnim potrebam. Dovolili so večji prostost za tisk in javne službe, in ko so se od več strani razodevale želje, da bi tudi neduhovne bolj jemali v javne državne službe, so temu tako zadostili, da je zdaj med blizo 7000 vradniki komaj 300 duhovskih.

Za provincijalno ali deželno oskerbništvo so tudi dovolili posebno svetovavstvo ter mu dali toliko oblast in tako modro napravo, da so mirni podložni zadovoljni, le puntarjem ni vstreči ter jim je že gnusoba, da papeževa vlada še stoji.

Tudi municipalna ali mestna vstava je zadobila večji svobodo in oblast, vredovati vse notranje stvari, si zvoliti srenjske odbornike, katere si volijo mesta same.

S postavo 28. vinotoka 1850 so si prizadevali vrediti dnarstvene zadeve in, da se to pospeši, imenujejo državno svetovavstvo, ki ima na tanko presoditi vse dohodke in stroške. Sad te modre postave se je kmali pokazal. Deržavni prihodki so se lepo pomnožili po novih virih, dasiravno so se znižali nekteri davki, ki so deželo težili zlasti po grozdni boleznii in svilni uimi. Davki so ostali sploh manjši kakor v družih deržavah, tako da je še francoski časnik „Moniteur“ pisal l. 1852, da ima Rim najmanjši davke v Evropi. Zgled prave varčnosti so sv. Oče sami, ker tako malo potrebujejo. Papež imajo le 600.000 škudov, pa s tim še plačujejo svoje vradnike in poslance pri ptujih deržavah, skerbe za cerkvene svečanosti, popravljajo vse svoje poslopja. Za svojo osebo potrebujejo le 4110 škudov (menj kakor kak minister) in rekli so že l. 1848: „Pij IX. je potreboval ko škof vsak dan 1 škud za svojo hrano, in mislim, da papeževa čast ga ne sili, ne da bi boljše, ne da bi več jedel.“

Po modri varčnosti je zginil žalostni ubitek ali deficit l. 1858 popolnoma in za prihodnje leto je vse še boljše kazalo, ko bi se bil mir in red ohranil; pa sovražniki so že zato skerbili, da se ta nada ni spolnila, ter so spet iskali vzroka ljudi šuntati in obrekovati vlado. Po novi vojski in krivični zgubi nekaj dežel je nastopila spet sila in treba je bilo vzeti na posodo, in obrniti se do serc dobrih vernikov.

Tudi za šole in poduk so Pij IX. veliko storili. Za visoke šole so pomnožili prihodke in bukvarnice, vpeljali nove stolnice na vseučeliših, natisniti dali učene rokopise in po vsim svetu slovė imena rimskih učenih Rossi, Berardi, de Angelis, Pitra, Secchi, Pianciani, Patrizi. Tudi za ljudske šole se veliko stori, sam Rim jih šteje čez sto za oba spola, skorej vsaka vas ima šolo in Maguire pravi, da je v tem bolje oskerbljeno, kot na Angleškem, in le strastni nasprotniki terdijo, da so v Rimskem šole nar slabejši. Ako ne znajo vsi brati, so kakor drugej, razni vzroki: revšina, delo, in ker se nihče s silo ne goni v šolo.

Ravno tako si prizadevajo, povzdigniti kmetijstvo, obertnijstvo in kupčijstvo. Napravili so Pij IX. novo kmetijsko šolo, Vigna Pia, za mladost, dajejo premije za pridno sadjorejo, vstanovili so nove naprave za pospeševanje sviloreje. Obertnija nima, kakor obrekujejo nasprotniki, le podobie, rožnih vencev, ampak

napravile so se zale fabrike za svilo in volno, steklo, platno, papir i. t. d.; napravili so pogodbe za kupčijo, železnice, telegrafe, tako da se v vsem in povsod kaže napredek, kakor ga kraj in okolišine pripusté. Že te čertice pričajo, da se sme papeževa vlada meriti z drugimi, in da sv. Oče skerbe tudi za časni blagor svojih podložnih, tako, da je tam menj zares revnih in menj izselovanja kakor v drugih deželah, ter je lažnjivo in hinavsko kričanje nasprotnikov o zanemarjanji vsih teh stvari.

Očitno spričevanje, da je ljudstvo zadovoljno s papeževo vlado, in kako so sv. Oče priljubljeni, je dajalo njihovo popotovanje po svojih deželah l. 1857, ktero je bilo nepretergan slovesen obhod skozi štiri mescé, določivna zmaga, ki je strinjala vse druge preteklih 10 let.

To popotovanje je zbudilo serca vsih; prazno mesto je žalovalo, dežele so se veselile, zvesti so spoznali važnost te prigodbe, nasprotniki sv. cerkve so si prizadevali zmanjšati njen pomen. Ni naš namen, popisovati ta slavni obhod; kajti cele bukve bi komaj obsegle vse znamenja ljubezni in spoštovanja, s kterimi je ljudstvo sprejemalo sv. Očeta, vse ginljive prigodbe, ki so razodevale serce ljudstva, vse mikavne okolišine, ki so kazale plemenitni značaj Pija IX. ko vladarja in papeža.

Povsod so jih sprejemali navdušeno, povsod so solze pričale veselje o njih prihodu; povsod je vse skupej vrelo, vidit drago obličje, je vse na kolena padlo prejeti blagoslov od blage roke, ki privabi milost božjo čez vesoljni svet. To so bile znamenja ljubezni, ki se ne dajo prisiliti in zapovedati, te zamorejo obuditi le papež, ko skerbni vladar svojih podložnih in dobri oče vsih vernih. Te navdušene slovesnosti zavernejo obrekljive ugovore nasprotnikov in kažejo, da je ljudstvo zadovoljno in ne želi prekucije, ter je med njim še živa vera, ki časti v sv. Očetu namestnika Kristusovega. Da je to navdušeno veselje čedalje večé prihajalo, je storilo tudi očetovsko obnašanje Pija IX. med svojimi otroci. Šli so sami med množico, popraševali po njenih potrebah; vsak je zamogel do njih se obrniti in pomoči prositi v svojih zadevah; obiskali so povsod sami cerkve in bolnišnice, vradnije in druge javne naprave, umetniške in razne delavnice.

Kolikor dalje je terpelo popotovanje, bolj je rastlo navdušenje, bolj očitno je bilo, da iz serca pride. Tudi ptujcev je obilno

privrelo iz vsih krajev, vojaški častniki, vojvodi in nadvojvodi so prišli kot zvesti sinovi sv. cerkve, se poklonit svojemu Očetu. Serce Pija IX. je bilo tako ginjeno po tem slovesnem popotovanji, da so se zato pred vsem svetom Bogu zahvalili s tem, da so, vernivši se razpisali sveto leto za vesoljno cerkev. Ves obhod je glasno pričal, da so Pij IX. dober vladar.

Zato po pravici piše slavni in bistrourni francoski diplomat grof Rayneval: „Papeževa vlada bi smela ljudem, ki ji očitajo, da za blagor ljudstva nič ne stori, naravnost odgovoriti: Preglejte narpopred naše delovanje ter ga obsodite, ako morete. Smela bi vprašati, ktere njene dela so graje vredne, kje ne spolnujejo svojih dolžnost. Ne rečem, da bi bila ta vlada izgledna brez nepopolnosti; pa to so nepopolnosti take verste, kakoršne se najdejo pri vsaki vladi, pri vsakem človeku. K sklepu si ne morem kaj, da bi po vsestranskem premišljevanji očitno ne spoznal, da papeževa vlada dobro rešuje svojo nalogo, da na poti napravljanja in zboljševanja enomerno napreduje ter je dosegla že obilno vspeha.“

Ozrimo se še na javni mir in razmere do družih deržav. Nesreča in šiba za papežovo deželo posebej so skrivne društva, ki zaderžujejo napredek in kalijo mir, namreč svobodni zidarji, voglarji, ki išejo spriditi mladost, ljudstvo in duhovščino, ki se vri-vajo v javne službe ter pobožne hlinijo, in vendar zmiraj vladi nasprotujejo. Dasiravno so jih že poprešnji papeži (tudi Pij VI. in VII.) zaverгли in izobčili, so vendar jeli spet pod tem papežem izverševati svoje skrivne naklepe.

Pri smerti Gregorja XVI. je vse bilo na tem, da se punt vname, toda volitev Pija IX. in vesoljno pomilostjenje je to odvernilo in obudilo veliko veselje, ktero je bilo pa le hinavšina pri puntarjih, ki so se zbirali, ljudi šuntali ter jim dnar delili za svoje naklepe. Pij IX. so kmalo prevedili te hinavce, ki so jeli prederzno tirjati, da se papež vstopijo na njih čelo. Vendar sv. Oče že listopada l. 1847 resnobno naznanijo: Vemo, kam nas hočejo speljati ti ljudje. Prijenjamo dokler nam vest pusti, dalje pa ne stopinje več, raji se pustimo na kosce razsekati. (Civ. cat. 1859 št. 217.)

Ko so l. 1848 prekucuh v imenu ljudstva še več tirjali, Pij IX. slovesno odgovoré 11. svečana: Ne morem, ne smem, nočem. Ko pa še tistega mesca v Parizu vstane punt, so dali

papež 14. sušca v silnih okolišinah ljudstvu vstavo ali konstitucijo, katero je poznej vničila prekucija. Zastonj so zdaj sv. Oče zmernost priporočevali, in v nagovoru 29. m. travna naznanili, da kakor Oče vsih katoličanov se ne morejo vdeleževati puntarskih političnih naklepov, ampak da le mir vošijo vsemu svetu in posebno Laškemu. Ker se tedaj sv. Oče niso hotli udati puntarjem in Avstriji vojske napovedati, temuč so svojemu generalu Durandu zapovedali le domače državne meje braniti, so prekucui od sebe vergli poprešnjo hinavšino in se sv. Očetu očitno ustavili in upirali. Še nadepolni novi minister Rossi je skušil mir in red storiti, pa je bil zavrtno umorjen 15. listopada. Zdaj so puntarji začeli še bolj očitno žugati in od njih tirjati reči, v ktere z dobro vestjo niso smeli privoliti. To sramotno početje je bilo znamnje puntarske zmage, in papež tudi življenja ne več svesti so bežali po noči od 24.—25. listopada skrivaj iz Rima v Gaeto. V Rimu je zdaj nastala strašna sila in zmeda; 9. svečana 1849 so oklicali ljudovlado, nar hujši prekucui Armellini, Mazzini, Saffi so ji stali na čelu. Gerdo so ropali in vse skrunili, napadali cerkev, vero in duhovstvo. Papež so iz Gaete protestovali zoper tako početje, ki razdira papežev prestol in tepta vso pravico, ter so se obernili do keršanskih vladarjev za pomoč. Res pridejo Francozi in ob kratkem premaga general Oudinot puntarje, spet vpelje vradnike v imenu papeževe vlade; pa še le 12. m. travna 1850 se vernejo sv. Oče v svoje mesto, in koj so začeli celiti rane, ki so jih bili napravili prekucui: vendar niso imeli dolgo miru. Piemont v zvezi s puntarji kmalo začne dalje podkopavati papežovo svetno ali deželsko vlado ter jim v vojski l. 1859 vzamejo lepo deželo Emilijo. Papež v posebni okrožnici sicer izobčijo roparje, dokazujejo potrebo svetne oblasti, upajo na pomoč družih vladarjev, ter pravijo, da hočejo raji vse terpeti, kakor nezvesti biti svoji prisegi, v kateri so obljubili varvati posestvo sv. cerkve. Pa potuhnjeni Piemontez napade drugo leto papeževe dežele, razpodi papežovo armado pri Kastelfidardi in pogoltne tri dele papeževih dežel. Sv. Oče spet slovesno protestujejo zoper tako početje, in pred vsim svetom zaveržejo tako očitno ropanje in izdajstvo.

Leta 1867 so hotli Garibaldovci, skrivaj zastopljene s Florentinsko vlado, papežu vzeti še Rim, pa zvestim papeževim vojakom na pomoč prihite Francozi, in 3. listopada pri Mentani

dobro ohlestijo Garibaldovce in Rim otmejo. Ali ni bilo po pasje gerdo od laži-liberalcev, ko so za to vpili nad grozovitnostjo papeževe vlade in vojske, ko se sama brani? Ali ni bilo ravno tako gerdo, da so ti hinavci terdoserčnosti in grozovitosti dolžili sv. Očeta, ko so k smerti obsodili dva zrela hudodelnika, Tognetti in Monti, ki sta s prekanjeno hudobijo 29 poštenim ljudem življenje vzela in brez števila drugih postavila v smertno nevarnost? Kar je drugim vladarjem pripušeno in dolžnost, n. pr. angleška kraljica je dala obesiti nevarne Fenijce, je papežu, ki so k temu prisiljeni, grozovitost in krivica! Laži-liberaluhi imajo vedno, kakor vsak goljuf, dvojno mero in vago, in za vselej nesramno in ostudno ostane njih obrekovanje, ki ga trosijo zoper papeževo vlado.

Iz tega se vidi, da sv. Oče tudi kot svetni vladar skerbe za svoje podložne, se potegujejo za svoje pravice in zametajo vse silno ropanje z nepremakljivo serčnostjo.

Zato pišejo angleški katoličani v svoji adresi do papeža: „Med vsimi živimi vladarji ga ni, da bi ime dobroserčnega, razsvetljenega, očetovskega vladarja bolj zaslužil, kakor Ti“. Učeni škof Dupanloup imenuje Pija IX. naj bolj zaupanja polnega in velikoserčnega vladarja.

II. Pij IX. poglavar vesoljne cerkve.

Še bolj nas mora veseliti, papeža poznati tudi v njih duhovski oblasti in skerbi, ker ta jim je od Kristusa zročena, ta cilj in konec, svetna le pomoček; ta obsega tudi nas, ki nismo v papeževi deželi; v tim oziru so oče vsih vernih, nikomur ptuji, nar viši pastir, ki vlada vso čedo, vladar, ki ima ključe nebeškega kraljestva na zemlji, v katerem so tudi kralji in cesarji njim podložni. Kako mora vernega kristjana veseliti, ko vidi v tem oziru sv. Očeta tako skerbneega in nevtrudljivega, tako milega in krepkega, tako polnega vere, zaupanja in ljubezni, polnega dobrega in pobožnega duha, da to priznavajo celo nasprotniki! Le nektare poglavitne reči kratko omenimo izmed toliko, kakor jih še noben papež niso napravili in doversili.

V sredi med političnimi zmedami in preganjami niso pozabili te svoje duhovske dolžnosti, in že v svojem prvem listu do

škofov l. 1846 so zaznamvali določno potrebe in bolezni, ktere samo Božja cerkev more ozdraviti, ako so njeni pastirji zvesti in čuječi. —

a) Pij IX. ustanovijo veliko novih škofij.

Ker so papež kot namestnik Kristusov prvi učenik in oznanovavec sv. vere, vedó da njim posebno velja povelje Jezusovo: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!“ Da bi se tedaj spolnila beseda: „Čez vso zemljo je šel njihovi glas, in do kraja zemlje njihova beseda“, jim je bila med prvimi in pglavitnimi skerbmi, za razširjanje in ohranjenje katoliške cerkve vstanoviti novih apostoljskih namestnij in škofij, in sicer toliko, kakor nobeden njih prednikov. Vstanovili so Pij IX. (čuj neverni, nečimurni svet!) dva in dvajset apostoljskih namestnij in predstojništev ali prefektur po daljni Aziji, vroči Afriki, razširjeni Ameriki in južni Avstraliji. Še več so vstanovili novih škofij po širokem svetu. Pred vsem jim je bila serčna skerb, da so spet vpeljali že l. 1850 katoliško duhovsko oblast v staroslavni mogočni angleški deželi, kjer se je v našem stoletji lepo jelo gibati katoliško življenje. Postavili so 1 veliko škofijo in 12 podložnih škofij z vsim drugim potrebnim. Hudo so začeli zoper to kričati Anglikani in njih časniki; imenovali so to početje prederzno, skrunili in sožigali so podobe papeževe in škofovske. Vendar to je kmalo minulo, novi škofje pa so jeli marljivo delati po svoji oblasti, in od te dobe so se začele še bolj množiti spreobrnjenja na Angleškem. Božji blagoslov je bil in je očiten nad to novo osnovo.

Ravno to so papež storili l. 1853 v Holandiji, kjer so postavili 1 višega škofa in 4 podložne škofo. Tudi tu so krivoverci vpili, kralja na pomoč klicali zoper prederzno početje; pa kmalo se je na boljše obrnilo, katoliška resnica in oblast je razodevala svojo moč, novo življenje so spričevali obilni darovi in radovoljni vojaki za papeža. Gospod je to storil — po svojem služabniku Piju IX.

Sv. Očetu to še ni bilo dovolj; vstanovili so še 85 družih škofij po vsih delih sveta, ki so pomagale oznanovati Gospodovo ime od vzhoda do zahoda, tako da so razun apostoljskih namestnij po raznih deželah vstanovili že čez sto novih škofij in se za mnoge kraje še ob kratkem pričakujejo. To nevtrudljivo delo za nograd

Gospodov jim je bilo tolažba v mnogih britkih urah, to je njih modra politika zoper zvito svetno.

b) Pij IX. določijo neomadežvano spočetje Marije Device.

Med nar slavniji in lepši opravila Pija IX., ktero njih ime ohrani na veke, je določenje verske resnice čistega spočetja Marije Device. Goreč častivec Marijin so že veliko po njej dosegli od mladih let, veliko še upajo sprostiti.

Res jih je vodil Božji Duh, da so določili to vprašanje, ktero je poprej ob vsih časih ko pobožna misel sploh v sv. cerkvi veljalo, dasiravno so že večkrat škofje, kralji in cesarji prosili za končno določenje Marijinega spočetja. Že od začetka svoje vlade so se pečali sv. Oče s to resnico ter je tudi na ptujem v pregnanstvu niso spustili spred oči. Iz Gaëte so namreč poslali 2. svečana 1849 okrožnico do vsih škofov ter jih opomnili, da naj to vprašanje pretresajo in naznanijo, kaka je njih in vernega ljudstva vera o čistem spočetju, in ali mislijo in želé, da bi se to vprašanje verstveno ali dogmatično določilo. Med tem so odločili tudi posebne odbore slavnih bogoslovcev in kardinalov, kateri naj na tanko preiskujejo v sv. pismu, v cerkvenih očetih in sploh cerkvenem zročilu, ali bi se dalo dognati to vprašanje. Pet let se je posvetovalo in molilo v ta namen. H koncu l. 1854 so pa povabili kardinale, nadškofe in škofe v Rim, in vpričo 200 kardinalov in škofov iz vsega sveta, več tisuč družih duhovnov in brezštevlnih vernih, po oblasti od Kristusa zročeni slovesno izrekli, da je neomadežvano spočetje Marije Device verska resnica od Boga razodeta, in zato vsim vernim dolžnost, jo verovati.

Kdo je v stanu, ne izreči, le misliti, kako veselja ginjeni so bili sv. Oče, ko so Jezusovi in svoji ljubi Materi to novo čast kot zlato krono na glavo postavili? Kakor ob času Efeškega zbora se je z njimi veselil ves verni svet; po vsem svetu se je ta prigodba slovesno praznovala, vnovič se je zbudilo in pomnožilo čenjenje Marije Device, in sploh katoliška zavednost in življenje. Vsak je veselo spoznal: Verujem sv. katoliško cerkev, in pridjal prošnjo: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas!

V spomin te slavne prigodbe so postavili sv. Oče v Rimu na španjskem tergu lepo znamenje in podobo Marijinega čistega

spočetja. S to resnico so sv. Oče še bolj pod posebnim varstvom Matere Božje pri vsih opravilih, ter so postavili tudi sebi spomin, ki bo (monumentum ære perennius) dalje terpel, kakor kamen in marmor, ter bo glasno oznanoval vsim prihodnjim vekom: Slava Mariji! Slava Piju IX.!

c) Pij IX. prištejejo veliko služabnikov Božjih med zveličane in svetnike.

Tudi so Pij IX. toliko družih zvestih služabnikov sv. cerkve zveličanim ali svetnikom pridjali, da morde nobeden prednikov ne toliko, in so s tem sebi in sv. cerkvi veliko pomočnikov pridobili v tem britkem in težavnem življenji in vojskovanji.

Med zveličane so bili prišteti: Peter Klaver, Jezusovega reda na Španskem, umerl 1654; Marija Ana od Jezusa de Pacedes iz Amerike, † 1645; Janez de Brito J. r., rojen v Lizabonu, † 1693 v Maduri; Janez Grande, imenovan „grešnik“, iz Španjskega, † v Rimu 1775; Devica Germana Cousin iz Francoskega, † 1601; Andrej Bobola J. r. iz Poljskega, † 1687; Franc. Ks. Bianchi, † v Neaplu 1815; Janez Leonardi, † v Rimu 1609; Peter Kanizi J. r., † v Švicu 1597; Marjeta Marija Alacoque iz Francoskega, † 1690; mladi Janez Berchman J. r., † 1621; in l. 1867 dve sto in pet japonskih mučencev iz 17. stoletja.

Nar bolj slovesno so pa Pij IX. o veselih binkoštnih praznikih l. 1862 za svetnike razglasili 26 japonskih mučencev, 23 namreč iz reda sv. Frančiška, 3 iz Jezusovega reda, ki so v l. 1594 v velikem mestu Nangasaki za vero kri prelili, in zveličanega Mihela a Sanctis iz reda sv. Trojice iz Španjskega; ko so to slovesnost obhajali vpričo blizo 300 škofov, ki so se zbrali v Rimu iz vsega sveta, mučence svetnikom prišteli in jih častiti zapovedali po vsi katoliški cerkvi ter jih vsim za zgled postavili: so s tim očitno poterdili, da katoliška cerkev je še vedno močna mati, ki rodi otroke za nebesa, obhaja častite zmage v svojih vitezihi med tem, ko ji svet krati pravice, in oznanuje roko božjo prihodnjim rodovom, ter dovolj tolažbe ima in najde tudi v britkih časih.

Leta 1867 so bili v versto svetnikov prišteti: škof Jozafat Kunčević iz Poljskega, korar Peter od Arbues iz Španjskega, 19 mučencev iz Gorkuma v Holandiji, Leonard od Porto Maurizio iz

Laškega, in devica Marija Frančiška z 5 ranami, Pavel od križa in Germana Cousin, ki je bila popred le zveličanim prišteta.

Le po Piju IX. je spoznal katoliški svet te besednike in zglede, ko so sedaj slovesno kot izvoljeni bratje naznanjeni in na njih grobeh je z živimi čerkami zapisano: „Hodite za njimi, ki so premagali svet, meso in satana; bodite zvesti cerkvi, ktere rešnica in milost jih je izveličala.

d) Skerb sv. Očeta za posamezne države in kraje.

Da nekoliko bolj spoznamo veliko ljubezen in nevtrudljivo skerb sv. Očeta za sveto cerkev, pogledimo še njih delovanje za nekatere posamezne države in kraje.

a) Apostoljska skerb Pija IX. za Rusko.

Nar veči britkost je prizadeval sv. Očetu zviti razkolniški Rus, ki je s peklenško hudobijo preganjal in zatiral katoliško vero na Poljskem in Ruskem. Zato so sklenili papež že l. 1847 s to vlado slovesno zavezo ali konkordat, da se spet pravično ravna s katoličani na Poljskem in Ruskem. Pa ostalo je veči del vse le mrtvo na papirji; in tako opominjajo in prosijo Pij IX. že čez dvajset let nezvesto vlado, ki obeta, pa obetanja ne spolnuje. Zato so se obernili v razpisu do vesoljnega katoliškega sveta, da bi naznanili in odgovor dali, kaj so storili v svoji ljubezni za ohranjenje sv. vere na Poljskem. Obernili so se večkrat tudi do sedanjega cara Aleksandra s prošnjo za katoličane in z opominom, da naj se že vresniči in oživi pogodba od l. 1847, pa brez vspeha. Leta 1863 med vstajo na Poljskem spet lastnoročno pišejo do cara, ter razkladajo, kaj je vzrok punta in kaj zamore mir spet prinesti, in da punta nikakor ne zagovarjajo. V Rimu so za to napravili cerkvene sprevođe za uboge poljske katoličane. Njih velika ljubezen še ni mirovala; pisali so do poljskih škofov, jih milovali zavoljo toliko silovitih stisk, in opominjevali k stanovitnosti. Tako so sv. Oče sami v Evrópi imeli serčnost, vzdigniti svoj glas zoper mogočnega cara za Poljee, in brez posvetnega strahu ali upanja, da bi jim car pomagal, dežele nazaj dobiti, so rekli: „Ne zguba svetnega posestva je moja nar veči britkost, ne! kar me nar bolj boli, je odpad od vere.“ In ko je konca leta 1865 nastala popolnoma raz-

pertija med Rimom in carom, so sv. Oče v obširnem popisu, ki obsega čez 300 strani, do vsih katoličanov naznanili, kaj so storili in se trudili za katoliško vero na Poljskem in Ruskem. Ali ni to res očetovska, katoliška ljubezen in skerb, kakoršno imajo le sv. Oče Pij IX.?

β) Njih posebna ljubezen do Avstrije.

Tudi za našo državo, katoliško Avstrijo, ki je od l. 1848 po slabih časnikih nezvestih kristjanov in brezvernih judov sv. Očetu prizadjala veliko britkost, so imeli posebno ljubezen. Že perve leta so z nevoljo zavrnili svete taci, ki so jih šuntali v vojsko zoper to vlado, ker ko papež v svoji očetovski ljubezni vse ljudstva enako obsegajo.

Tudi dušni blagor vernih v Avstriji jim je bil na sereu, ter so že l. 1848 pisali do dunajskega višega škofa Milde-ta, in jih opominjevali k serčnosti zoper nove nevarnosti zmotenih krivoverskih Rongeanov. Leta 1855 pa so naredili pogodbo ali konkordat s svetlim cesarjem in tako lepo edinstvo vpeljali med cerkvenimi in državnimi pravicami v vsih rečeh, ki spadajo pod obojno oblast. Do škofov pa so dali l. 1856 lepi razpis zoper nemarnost v veri, napčno modrovanje, ter jih opominjevali, da naj vpeljejo ljudske misijone, duhovne vaje in pastirske posvetovanja ali konference v svojih skofijah. — Ko se je začela nesrečna vojska l. 1859, so razpisali očitne molitve za mir, kot pravi namestnik kralja miru, ki vsim kliče: „Mir vam bodi!“ Le s težkim srcem so zaverгли nove postave l. 1868, kolikor nasprotujejo cerkvenim pravicam, in ko čuvaj in varh vesoljne cerkve in njenih pravic niso smeli in mogli drugač ravnati ali molčati, in le kot poglavar vesoljne cerkve, ne kot svetni vladar, so grajali nove postave le v tem oziru, v katerem nasprotujejo vednim in nepremakljivim pravicam sv. cerkve. Ali je tedaj prav, zato sv. Očeta natolevati? Ali niso veliko več za toliko skerbno ljubezen tudi avstrijski katoličani hvalenosti dolžni Piju IX.?

γ) Ljubezen Pija IX. do Amerike.

Sv. Oče niso imeli le skerbi za bližnje kraje, njih ljubezen je segala čez široko morje tudi v daljno Ameriko, kamor so že mladi duhoven poslani bili, vravnovat cerkvene reči. Ko poglavar

sv. cerkve so vzdignili že l. 1852 svoj očetovski glas zoper cerkvi krivično ravnanje Novogranaške ljudovlade in so nepokornim žugali cerkveno izobčenje. Leta 1863 v razpisu do škofov v novič obžalujejo silo in zmoto vladno, ter hvalijo duhovščino in verne, ki so stanovitni ostali zoper vse nasilstva vladine.

Še veči skerb so imeli za združene države severne Amerike ob času grozovite vojske, katero so imele med seboj štiri leta. Pisali so l. 1862 do Novo-Jorskega in Novo-Orleanskega škofa kot oče vsih keršanskih narodov, ki objemajo vse v svoji ljubezni, da naj škofje ukažejo moliti za mir in se poprijemajo vsih pripušenih sredstev, da se mir in nasprotna ljubezen spet poverne, in da vlada in ljudstvo spozna, da pravo srečo narodov more le mir vstanoviti, in da se blagor tudi za ta svet najde le v božji veri Jezusa Kristusa. —

Koliko ljubezni so pa skazali sv. Oče do posebno katoliške, pa po vednih prekucijah tako nesrečne države Meksikanske, ki je rodila prva amerikansko svetnico, sv. Rozo Limansko! Komu ni še živo v spominu, kako so blagemu pa nesrečnemu cesarju Maksu dali svoj očetovski blagoslov in rekli: „V Jezusovem imenu Vam priporočim blagor katoliških narodov, ki so Vam zročeni; pravice narodov so velike, ter se jim mora zadostovati. Še veči in svetejše so pravice sv. cerkve, neomadežvane neveste Jezusa Kristusa, ki nas je odkupil s svojo kervjo, s kervjo, ki v tem hipu (med obhajilom) rudeči Vaše ustnice. Spoštujte tedaj pravice svojih narodov in sv. cerkve, t. j. delajte za časni in večni blagor teh narodov.“

Pri odhodu reko še enkrat cesarju: „Prišel bo dan, ko bote Vi kakor jaz pred Bogom odložili svojo krono. Nosite jo tako, da jo potem Gospod od novega in za večno postavi na Vašo častitljivo glavo!

Poln dobrih sklepov se poda cesar Maks čez morje v svojo novo državo.

Ko so poznej sv. Oče zvedili, da so dobroserčnega mladega cesarja posvetni svetovavci odvernili od teh sklepov, se obernejo sami pismeno vsi skerbni na cesarja samega, ga spomnijo obljube, katero jim je storil, in priserčno nadaljujejo: „Veličanstvo! v imenu sv. vere in strahu Božjega, ki je lepota Vaše slavne hiše; v imenu tiste cerkve, za ktere poglavarja in pastirja nas je Jezus Kristus postavil; v imenu vsegamogočnega Boga, ki Vas je poklical na meksikanski

prestol, da bi ozdravljali rane tega katoliškega naroda in sv. vero pri njem spet vterdili, Vas zarotim, lotite se dela brez človeškega ozira, zbrišite po svoji modrosti in v keršanskem duhu, ki naj Vas vodi, solze tega imenitnega dela katoliških narodov, ter se s takim ravnanjem vredne storite blagoslova Jezusa Kristusa, Pastirja pastirjev. Le potem bote zdatno vterdili svoj prestol v slavo in srečo svoje cesarske rodovine. Med tem pa ne nehamo, dan na dan ponižno prositi Očeta luči in vse tolažbe, da meksikansko ljudstvo, ako nevesta Kristusova kedaj dobi popolno svobodo, v osebni Vašega veličanstva pozdravlja svojega očeta, rešitelja in svojo nar lepši slavo! V zaupanju, da se bodo spolnile te naše priserčne želje, damo Vašemu veličanstvu svoj apostoljski blagoslov.“

Kako plemenito serce in očetovsko skerb za daljne narode razodevajo te mile besede Pija IX.!

δ) Skerb Pija IX. za vzhodnje verne.

Da ne bom popisoval, kako so sv. Oče tudi za druge verne skerbili po različnih državah in delih sveta; kako so imeli pred očmi bližnjo Italijo, Francosko in Španjsko tako, kakor daljno Ameriko, da bi cerkveni red in pravico ohranili, pogledjmo le še na jutrove kraje.

Že prec od začetka so jim bili ti kraji in verni posebno pri sercu. Zato so poslali že l. 1848 slavni apostoljski razpis do Jutrovcev, da bi vzhodnje katoličane v veri poterdili, nekatoličane pa ljubeznjivo in resno k povernitvi v edino zveličavno cerkev povabili. Obljubili so, jim pustiti posebne cerkvene obrede, jih zagotovili svoje ljubezni. To pismo je dalo priložnost, da je vstanovil Pizipios posebno društvo za vzhodnje kristjane v Parizu, čigar namen je, ločence po poti podučevanja in ljubezni pripeljati spet v katoliško cerkev.

Leta 1862 so zvolili sv. Oče izmed častitih udov rimske propagande ali družbe za razširjevanje sv. vere posebni odbor, kateri naj to tehtno reč zedinjenja vzhodnje cerkve v roke vzame, modro prevdarja, se loti pripravnih pomočkov in tako pripravlja varno in gotovo pot veselega zedinjenja.

Ravno tisto leto so spet slovesno zagotovili Jutrovce, da različenost v obredih edinosti v veri ne kali, ter so v drugem razpisu kot skerben oče terjali od vzhodnjih škofov odgovor o nar važnišem vprašanji: Kako je s šolami za mladosti, kako bi se dalo kaj poboljšati, in

zmotam v okom priti. Posebno pa, sklenejo, želim, od vas zvediti, kako napredva po vaših vladikovinah katoliška edinost. L. 1868 so povabili tudi ločene Jutrovce z vljudnim razpisom in vabilom k običnemu cerkvenemu zboru l. 1869. Evo blago katoliško serce Pija IX.!

e) Ljubezen Pija IX. do vesoljnega katoliškega sveta.

Veliki ljubezni so posamezni kraji in narodi pretesni, razodeva se obče vesoljnemu svetu. Kako lepo se vidi to nad sv. Očetom Pijem IX.

V živem prepričanju, kako treba je pomoči od zgorej, posebno v naših grešnih časih, so dovolili že šestkrat popolnoma odpustke po navadi sv. leta in sicer: 1) pri nastopu svoje vlade 1846; 2) po preteklih 25 letih namesti navadnega svetega leta v sedanjih nemirnih časih l. 1850; 3) glede na žalostni stan cerkve in držav, da bi verne spodbudili k pokori in molitvi l. 1851; 4) zavoljo silnega napadanja sv. cerkve, in da bi jo Duh Božji razsvetlil zastran čistega spočetja Marije Device l. 1854; 5) v očetovski skerbi za oslepljene ločene brate, da bi jih razsvetila resnica in milost Božja, premagati zmoto in se verniti v sv. cerkev, da bo en pastir in ena čeda l. 1857; 6) leta 1864 so dovolili sv. Oče odpustke z ozirom na žalostni нравni stan, nemarnost v veri, brezbožnost, čedalje veči število nasprotnikov Božjih in sv. cerkve, strašno nevero in spačenost, ki razdira vse družbene vezi; in poslednjič še l. 1867 tridnevno za stiskano cerkev.

Te stiske so bile zraven drugih namenov tudi vzrok, da so sv. Oče že trikrat poklicali vse katoliške škofove v Rim, in sicer prvič l. 1854 o priložnosti določbe čistega spočetja Matere Božje; zbralo se je 8. grudna 200 kardinalov, viših škofov in škofov, ko so sv. Oče z nenavadno slovesnostjo v preveliko svoje in vsega katoliškega ljudstva veselje izrekli versko resnico o neomadežvanem spočetju Matere Božje; drugič l. 1862 o slovesnosti kanonizacije japonskih mučencev, zbralo se je okoli 300 škofov v posvetovanje sredstev za ohranjenje in zoper oropanje svetne vlade papeževe. Zbrani škofje so se v posebnem listu ali v adresi do papeža zahvalili v imenu vsih katoličanov za neprestrašeno serčnost, s katero so se sv. Oče zoperstavili krivični sili, ter so priznavali svetno oblast rim-

skega stola za potrebno in po Božji previdnosti vpeljanō, ter so očitno izrekli, da pri sedanjih zadevah je ravno ta svetna oblast potrebna za dobro in svobodno vladanje sv. cerkve, ker poglavar sv. cerkve ne sme biti podložen kakemu vladarju, ampak mora biti v svojem posestvu in kraljestvu, da brani katoliško svobodo in vlada vesoljno keršansko družbo; in tretjič l. 1867 v 18 stoletnice smerti svetega Petra, ko se je zbralo blizo 500 pastirjev vsih narodov in delov sveta okrog svojega poglavarja. Od veselja ginjeni zavoljo pričujočnosti toliko škofov, ki so iz daljnih krajev sveta prihiteli k lepi slovesnosti, so rekli sv. Oče: „Nič ni lepšega, kakor pri 18 stoletnici mučenstva sv. apostelnov to edinost pokazati v imenu vsega keršanskega sveta; nič ni častitljiviši, kakor viditi to edinost sv. cerkve pri slovesni kanonizaciji sv. mučencev, kateri so žertovali življenje za brambo sv. vere. Viditi to edinost morajo sovražniki sv. vere spoznati nezmerno moč katoliške cerkve, in priznavati, kako se motijo tisti, ki jo za ostarelo imajo. Ta edinost škofov z namestnikom Kristusovim bo moč sv. cerkve še bolj in bolj vterdila.“ Priserčena želja jim je, da bi jih o pripravi pri-ložnosti spet zbrane vidili o vesoljnem cerkvenem zboru.

Čez 6000 družih duhovnov, ki so k ti slovesnosti prišli v Rim iz vseh krajev sveta, so zbrali sv. Oče v veliki sobani Vatikanski ter jih v ginjaivem ogovoru opominjevali, da naj v spominu svojega visocega poklica nar svetejši daritev vsak dan vredno opravljajo v svoje in vsega sveta zveličanje, da naj se vselej odlikujejo v pobožnem oistrem in čistem življenji, posebno pa po vednosti sv. resnic, da se morejo hrabro vojskovati zoper sovražnike človeškega rodu in pospeševati čast Božjo in zveličanje človeških duš.

Zbrani škofje pravijo v svojem listu do papeža med drugim: Da so z veseljem prišli v Rim, sv. Očeta izverstne čednosti častit in jih tolažit, pa tudi svoje serce okrepcāt pri sv. Očetu. Slovesnost 18 stoletnice sv. Petra jim kaže nepremakljivost skale, na katero je Gospod postavil svojo cerkev. Skozi 1800 let je pri vednih napadih središe edinosti in resnice, podlaga in varhinja prave svobode. Škofov nar svetejši reč je verovati in učiti, kar sv. Oče verujejo in uče, zavreči zmote, kateri oni zaveržejo, pod njih vodstvom in na njih strani se vojskovati zoper vse nevarnosti in zopernosti. V nazna-njenem vesoljnem zboru priznavajo s p. Pavlom III. nar boljši sredstvo, ki se zamore rabiti o velicih nevarnostih keršanske družbe.

Take znamenja in čutila katoliške zavednosti so se razodevale tisti čas povsod, kjer se je slovesno obhajala ta 18 stoletnica smerti sv. Petra, in ker se je katoliška edinost vesoljnega sveta tako očitno pokazala, nam sme biti to lepa zarija bližnje boljši prihodnosti. Bog hotel skorej spolniti te želje sv. Očeta in vsih zvestih vernih!

Že omenjeni, za naše čase znameniti vesoljni katoliški zbor so Pij IX. slovesno razpisali 29. rožnika 1868 za 8. grudnia 1869, da bi bil tako rekoč krona dozdanjega delovanja. Ali ne kaže to vesoljne ljubezni sv. Očeta, ki ne pozna meja in vsem vse želi postati, da bi vse Kristusu pridobila?

f) Obsojenje zmot.

Ne bomo naštevati, kaj so storili sv. Oče za olepšanje cerkva ne le po rimskem mestu, temuč tudi po družih krajih, ne razkladali, kako so samostansko življenje v nov red devali, le še opomnimo, kako so za čistost resnice skerbili, ker so zavergli nasprotno menitve različnih pisateljev že posebej, in sploh leta 1864 v svojem razpisu, ki mu je pridjan „Syllabus“, kateri v kratkem spet ponovi že zaveržene zmote različne verste o veri in nravi, o cerkvenih pravicah in družbenem življenji.

S tem sv. Oče niso nič novega razglasili, le ob kratkem so ponovili to, kar so obširniše že skozi 18 let o posameznih prilikah izrekli v svojih razpisih zoper razne zmote. Tudi niso drugega storili razun to, kar so ob vsih časih papeži po svoji dolžnosti določevali zoper zmote svoje dobe; tako n. pr. so že v 4. stoletji papež Damaz zavergli 24 zmot zoper sveto Trojico, v 12. stoletji Inocencij II. 12 zmot Abelardovih, v 14. veku Gregor XI. 100 zmot Rajmunda Lula, v 16. veku Gregor XIII. 100 zmot Bajevih, v 18. stoletji Klemens XI. 101 zmoto Quesnellovo, Pij VI. 85 zmot Pistojskega zbora i. t. d. S tim so sv. Oče spolnili le svojo dolžnost in storili po svoji pravici, da so kot nar viši učenik katoliške vere naznanili svojim podložnim, kaj se vjema in kaj ne z Božjim razodenjem, da v sedanjih časih, ko se dostikrat luč — tema in tema — luč imenuje, vsaki zvesti verni vé, kaj in kje je resnica. In vendar je slepi in hudobni lažnjivi liberalizem zoper ta „Syllabus“ gnal tolikšen hrup, in sv. Očeta zato černil pred zmotenim svetom! Pa kot nepremakljiva skala stoji njihova ka-

toliška resnica, naj si kričijo zadeti prostomavtarji in liberalci; če se tudi valijo oblaki, solnce ne izgubi svetlobe, tako resnica ne zgubi svoje veljave in moči, ko bi tudi oterpnjeni oči zatisnili, in vse moči napenjali; papež ostanejo učenik keršanskih narodov o verskih rečeh, po Jezusovem povelji do Petra: Ti pa spet potrdi svoje brate v veri.

To so le nekatere splošnje čertice iz obilne in nevtrudljive cerkvene delavnosti sv. Očeta in že te nas z začudenjem napolnujejo nad toliko ljubeznijo, modrostjo in stanovitnostjo Pija IX. Prav je imel tedaj učeni Maistre, ko je pisal: Na nobenem prestolu sveta ni bilo toliko modrosti, učenosti in čednosti.

Vse kaže, kako zvesto spolnujejo sv. Oče povelja sv. Petru dane: Pasi moje ovce, pasi moje jagnjeta, in kako se spolnuje Jesusova beseda: Ti si skala in na to skalo bom zidal svojo cerkev. Očitno je Božja roka z njimi, da smemo reči z besedami sv. pisma: Gospod je to storil in je prečudno v naših očeh!

Še bolje bomo to spoznali, ako premislimo še nekatere posebne čednosti Pija IX.

C.

Značaj sv. Očeta Pija IX.

Veseli nas poznati javno delovanje sv. Očeta v državnem in cerkvenem oziru, ker že to nam kaže njih bistri um in blago serce, ktero razodeva toliko milost in moč. Še bolj bomo vsestransko spoznali preblagi značaj sv. Očeta, ako se ozremo na posamezne prigodbe in čednosti njih na sv. krepostih prebogatega življenja.

1. Vnanje sv. Očeta.

Velikrat, celo navadno, je vnanje pri človeku zerkalo in podoba notranjega; kajti notranja dobrota, pobožnost, ponižnost itd. se kažejo že na obličji, na očesu. Ako to oberremo na sv. Očeta in pogledamo

njih vnanje, je že to zastava njih plemenitega značaja. Veliko imamo podob Pija IX., ki že naznanujejo prav milega očeta; pa kateri so jih vidili, terdijo enoglasno, da so v resnici še veliko milejši. Sv. Oče so bolj velike postave, resnobnega in priprostega, vendar dobrovoljnega obnašanja, ki ima toliko moč do človeka, da slehernega pridobi in v serce gine. Visoko čelo, bistro in živo oko naznanuje bistrumnost in prečudno dobrotljivost; prijazen obraz, čez katerega se od milo smehljajočih ustnic mir in veselje razliva, ima neko skrivnostno mičnost, ki se ne da vpodobiti in popisati. Pri altarji obličje razodeva posebno pobožnost in kakor nebeško svetost, da se pobožni romarji ne morejo nagledati in prečuditi. Njih glas je silno prijeten in nježen, ki v serce seže, pa tudi doni, da se ptujci čudijo, ko slišijo odmevanje tega glasa v prostorni cerkvi sv. Petra. Njih gorica je lepa in prosta, ter spet razodeva posebno serčno dobroto in od ene strani kaže častitljivost, od druge pa mika in serca pridobiva, ker kakor žark prešine vsega človeka. Vse to poterjujejo popotniki soglasno. Tako že leta 1847 piše blagoroden romar: Papeža sem zadnjič videl; to je angeljsko obličje, polno milosti, častitljivosti, krotkosti. Pogled je živ, in čeznatorne moči. Kmalo potem piše drug romar iz francoskega: Zagotovim vas, vse, kar ste slišali od papeža, je še premalo rečeno. Ko človek so obdarovani z nenavadno mičnostjo, da se ji nihče ne more odtegniti. Dobrotljivost, udanost, prijaznost jih obdaja; milost in častitljivost, nježnost in resnoba se čudno edinijo; priprostost in odkritoserčnost veselje budi. Neki duhoven je pisal v časnike: V osebi Pija IX. je na svetu nar lepši vresničena dobrotljivost in keršanska ljubezen, čez njih obličje je razlita prečudna krotkost, njihova za vse dobro vneta duša se kaže v očeh in obličji; kdor jih vidi, jih ljubi. Tudi znani Dr. Brunner priznava v papeževem obnašanji toliko čarobno moč in ljubeznjivost, da si je človek ne more misliti, ako sam ni z njimi govoril.

Tudi čez vterjene vojake ima papeževa oseba veliko moč, kakor so pričali francoski vojaki, ko so jih leta 1850 sv. Oče prvič sprejeli, in vsi ljubezni vneta se vojaki potem niso mogli dovolj nagovoriti od tolike dobrote Pija IX. Celo sovražnike in

roparje je že omečila sama podoba sv. Očeta, da so pred nje padli, milosti prosili in se vse omečene čutili. Tako že zunanja podoba kaže notranje duha in serca.

2. Dnevni red Pija IX.

Razun zunanjega se človek spozna tudi iz reda ali nereda pri svojem delovanju. Preglejmo tudi to pri sv. Očetu, ter bomo spoznali, da je vse izvrstno uredovano, kakor po nar lepšem redovnem pravilu, ker se vedno verste in delé med seboj čas delo, dobrotljiva ljubezen, svete vaje. Sveti Oče vstajajo ob štirih. Ko so celo uro molili, mašujejo v svoji kapeli in opravljajo zahvalo med tem, ko eden njih duhovnov v pričo njih sv. mašo opravlja. Proti poli sedmem se podajo v svojo čitavno ali opravilno sobo, ktera je čisto borno omišljena; ima le pisarno mizo in nad njo britko martro, stol za papeža in nektare druge stole za goste. Tukaj do ene delajo, ali se z kardinali in ministri posvetvajo, ali svojemu tajniku kaj narekvajo. Ob eni je kosilo, ki je tudi čisto borno, in pri katerem so po stari šegi sv. Oče vedno le sami, le hišni oskerbnik in tajnik sta navadno blizo ter se z njima pogovarjajo o zasebnih stvareh. Pri silnih opravilih se še tudi med kosilom z javnimi opravili pečajo ali narekvajo. Po kosilu je eno uro počitek ali kak sprehod po vertu. Prec potem začnejo zasliševati ptuje, ki so se oglasili, do petih. Potem opravljajo svoje molitve pred sv. rešnjim Telesom. Od šestih do desetih so spet v svoji sobi, in imajo le še kratko večerjico, preden gredo k počitku. To je lepi red njih vsakdanjega življenja; naznanil ga je pred več leti Saint Hermel ter pristavi, da so se ga prvih osem let svoje vlade sv. Oče tako na tanko deržali, da razun sile ga niso nikdar opustili. Red pa pelje k Bogu, ter je pogoja prave pobožnosti, in da bolj spoznamo sv. Očeta, poglejmo kratko njih pobožnosti.

3. Pobožnost Pija IX.

Pobožnost je zapopadek vsih čednost ter vse po Bogu in z Bogom ravna, njemu daruje, v čast obrača. Pij IX. kakor

namestnik Kristusov vedno po njegovem zgledu vse v Božjo čast obračajo, vse težave Bogu darujejo, in kot oče vernih vedó, da zgled pobožnosti bo več zdal, kakor zgolj besede. Že njih ime Pij (Pobožni) jih vedno tega opominja in se ga res vredni delajo, ker se poslužijo vsake priložnosti, razodeti in pomnožiti svojo pobožnost; ne zadržujejo jih opravila, ne popotovanje, še pregnanstvo ne. V vsih svojih govorih kažejo kako polni so tega daru sv. Duha; posebno se vidi to pri njih sv. opravilih, ter bere se že na njih obrazu. To pobožnost so podedovali že po svoji pobožni materi; ta pobožnost jih podpira pri mnogih in terdih skušnjah, in se spet po njih čisti kot zlato v ognji. Ker se ta pobožnost tako različno razodeva, hočemo le tri poglobitne pota opomniti, ktere so živa priča njih pobožnosti, in smemo reči, zastava njih izvoljenja, namreč: a) pobožnost do sv. rešnjega Telesa; b) posebno češenje Marije Device; c) obilna molitev sploh.

a) Pij IX. častivec sv. rešnjega Telesa.

Sv. Oče so si zmed svetniki za zgled vzeli posebno sv. Frančiška Salezija, ter ta zgled pobožnosti posnemajo tudi v pobožnosti do te presvete skrivnosti. Nismo v stanu popisati, koliko češenja imajo tu do Jezusa, nevidnega višega Pastirja. Že začetek dneva in molitve jim je to obiskanje in po cele tri ure na dan premišlujejo in zdihujejo pred Jagnjetom božjim, sebe in sv. cerkev priporočajo tukej Jezusovemu sercu s toliko otroško ljubeznijo, da celo svetilnici pred sv. rešnjim Telesom sami oskerbujejo. Ta pobožnost se kaže pri sv. daritvi, kjer jih dostikrat solze oblijejo med tem, ko deržé v rokah skritega Boga, čigar namestnik so.

Ko so nar bridkejši uro svojega življenja mogli bežati iz Rima, v največi sili in nevarnosti niso pozabili, seboj vzeti na pot žive popotnice, sv. rešnjega Telesa, in so še na vozu tolažili druge, rekoč: Bodite mirni, ne bojte se, Bog je z nami! in so celo pot neprenehoma zdihovali k Zveličarju za svoje preganjavce. Prec drugo jutro, ko je prihitel napolitanski kralj jih pozdravit, so se podali z njegovo družino vred v véliko cerkev, kjer se je izpostavilo sv. rešnje Telo, so z njim blagoslovili pričujoče, ter začeli z ginjenim glasom moliti in prositi božjega Zveličarja, da bi jih povsod blagoslovil, vodil in varval vse verne in oblastnike, da smo tu in večno z njegovo pomočjo varni in mirni.

Tudi med svojim slovesnim popotovanjem l. 1857 te pobožnosti niso opustili. Po stari šegi so imeli na poti vedno s seboj sv. rešnje Telo in povsod, kjer so obstali, so se podali v cerkev in Jezusu nar višemu Pastirju in Vladarju je bila prva ura posvečena. Dostikrat so še le po tem opomnili, da naj se blagoslov da, ko so že celo uro pred tabernakelnom v pobožnosti zamaknjeni bili. Povsod so hotli pred vsem častiti Tega, čigar služabnik so, in tudi ljudstvu pokazati, da so sami Bogu podložni in njegovega blagoslova potrebujejo. Zato tudi med tem popotovanjem niso opustili opravljati sv. daritve, in so dostikrat na vse zgoodej opravili sv. mašo, zraven tudi verne obhajali ter jim lepe nauke dajali; res vse prav, kakor dober pastir, namestnik in častivec večnega Pastirja!

Zavoljo te svoje goreče pobožnosti tudi sprevod v dan sv. rešnjega Telesa obhajajo s toliko slovesnostjo, da nikjer drugje ne tako, da ptuji ne morejo se nagledati in ne popisati slovesnosti; pa še bolj občudujejo pri ti priložnosti pobožnost sv. Očeta, ko tako rekoč Jezus sam žarke božjega Veličastva razliva čez obličje svojega namestnika, kakor bi Duh Božji jih vidno napolnoval. Taka slovesna procesija živo poterjuje napis na rimskem obelisku: Kristus zmaga, Kristus kraljuje, Kristus zapoveduje (Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat).

Zato je bila sv. Očetu tudi skerb, da se je pobožnost Jezusovega serca, ktero je v tej skrivnosti resnično pričujoče, spet bolj obudila in pomnožila, ker je zadevam naših časov tako potrebna in primerna. Tako smejo sv. Oče s sv. Pavlom reči: „Vse premorem v Njem, ki me poterjuje“; in: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? ne smert, ne življenje itd.“

b) Posebna pobožnost Pija IX. do Marije.

Pred vsemi prečudna je ta pobožnost sv. Očeta, zavoljo ktere so jih nekteri imenovali Marijinega papeža. Sme se reči, da je že ime pomenljivo, ker jim je pobožna mati, kakor bi bila prihodnost vidila, dala ime Janez Marija za sv. kerst. Res so sv. Oče to pobožnost podedovali po svoji pobožni materi, ktera jih je, še otroka, Mariji v dar prinesla in že detetu pomočnico preskerbela. Mati namreč vzame nekega dne mladega Janeza Marijo, gre z njim v cerkev, in poklekne pred podobo žalostne Matere Božje, povzdigne kviško svojega sina proti Mariji in prosi: O Ma-

rija! kakor si nekdanj ljubljene učenca Gospodovega sprejela za sina, naj ti dopade, sprejeti tudi tega tukaj za sina, tebi ga posvetim in darujem, tebi, tebi ga prepustim in izročim! In Marija je sprejela mlado dete v posebno varstvo, ter ga večkrat nevarnosti obvarovala.

Pa tudi sam je bil že mladi Mastaj posebni častivec Matere Božje. Ko se je s papežem Pijem VII. posvetoval zavoljo prihodnjega stanu, in si zavoljo bolezni ni upal v duhovski stan stopiti, se poda 22 let stari mladeneč na imenitno božjo pot Matere Božje v Loretto. Tam pred podobo Marijno kleče prosi, moli, zdihuje in obljubo stori stopiti v duhovski stan, ako mu Marija zdravja sprosi. In glej, Marija se skaže dobro mater Janezu, kteremu se je zdravje zboljšalo, in je stopil v zaželeni stan.

Posebno pobožnost do Marije pa so skazali ko papež o določi čistega spočetja Marije Device. V nar. britkejšem času svojega vladanja, v pregnanstvu, so poslali iz Gaëte o svečnici razpis do vsih škofov, v katerem pravijo: da jim od mladih let nobena reč ni bila bolj pri srcu, kakor Mater Božjo vredno počastiti in Marijo z veliko ljubeznijo ljubiti. Priporočajo vsim, do Marije imeti veliko zaupanje, ker je njena prošnja pri Bogu nar. bližje in nar. močnejši; po nji Bog deli vse dobrote, ona je tudi naša preljuba mati, vzrok našega upanja, ki ne more prositi, da bi ne bila uslišana. Leta 1854 o prazniku čistega spočetja so zbrali 200 škofov v Rimu in sv. Oče so postavili nar. lepši krono na glavo nebeške kraljice, ko so pri slovesni maši v cerkvi sv. Petra vsi ginjeni naznanili: da je verska resnica, da je bila preblazena Devica Marija čista, obvarovana vsacega madeža izvirnega greha. Tako je bilo po Božji previdnosti odločeno, da med toliko papeži so ravno pobožni častivec Marijin, Pij IX., to izrekli, česar je katoliški svet že davno želel in pričakoval. Ukazali so sv. Oče v spomin tega praznika narediti iz nar. lepšega kamna visok steber in na njem podobo brez madeža Spočete, ki je bil l. 1857 v Rimu slovesno postavljen, ter s svojim napisom vsemu svetu oznanuje: „Devici Mariji, Materi Božji, od svojega spočetja vsega madeža obvarovani so papež Pij IX., po tem, ko so za versko resnico izrekli neomadežvano spočetje 8. grudna 1854, v 12. letu svoje vlade v hvaležni spomin postavili.“

Ta lepi velikanski steber bo za vse čase spričevanje dajal, koliko pobožnost, zaupljivost in ljubezen imajo Pij IX. do preblazene Device Marije.

Kdo bo pa naštel še druge darove, ktere so sv. Oče mnogoterim Marijinim cerkvam skozi toliko let darovali? Kdo čudodelne Marijine podobe, ktere so kronali? Kdo predpravice, ktere so podelili cerkvam Matere Božje? Kdo odpustke, ktere so dovolili Marijinim častivcem? Tudi po smerti hočejo s telesom počivati v cerkvi Matere Božje, ktero toliko ljubijo in so za nje češenje se toliko trudili. Zbrali so si namreč v ta namen imenitno cerkev Marije Snežnice v Rimu, ki je bila prva cerkev Materi Božji v čast postavljena in posvečena. Tam hočejo počakati glasu sodnje trobente in vstajenja mesa. Tako je vse njih življenje za Bogom posvečeno nebeški kraljici, ter bodo gotovo po nji našli življenje in prejeli zveličanje pri Gospodu.

c) Pij IX. poseben prijatelj molitve.

Pobožnost sv. Očeta se dalje posebno razodeva v molitvi. Saj jih je tudi to učila pobožna mati, ko je z Janezkom molila in priporočevala moliti za Pija VI. v njihovih stiskah. Velikrat se je podal deček od igrace na samotni kraj, in oči proti nebesom povzdignil, glavico nagnil, kakor bi bil poslušal, kot novi Samuel, Božji glas. Velikrat se je zmuznil skrivaj po jedi v materno molitveno sobico, je pokleknil, ročice sklenil pred detetom Božjim, ktere ga moliti in častiti so ga učili, ali pred podobo izvoljene Device, v kateri so mu naznanaovali nar lepši zaklad v nebesih in na zemlji. Tudi v svoji časti posnemajo v molitvi svojega Božjega kralja, in nar več časa v molitvi doprinesejo, ter so po nji pokrepčani. Molitev jim je nar močnejši orožje zoper sovražnike, ki jih obdajajo od vseh strani. Toliko let so jim namestnik Kristusov, kakor vitez od zgorej, kos zoper silo in zvijačo, in v čim obstoji ta njih neprestrašena moč, s ktero vsim napadom nasprot postavljajo svoje imenitno: „ne moremo“ (non possumus)? To moč jim daje orožje molitve lastne in vesoljnega vernega sveta. Imenitni L. Veuillot piše: Pij IX. veliko molijo in nobene tehtne reči ne določijo, da bi popred ne molili. Ko družih stvari dostikrat veliko ne čislajo, pripisujejo molitvi posebno važnost. Neki mož, kteremu so namenili slavno službo, je pomišljeval jo prevzeti.

Papež mu reko: „Morate jo sprejeti, sem dolgo premišljeval o tem, veliko molil, trikrat maševal in drugim moliti ukazal. Vi ste, ki vas je Bog v to službo poklical, nastopite jo.“

Molitev je politika sv. Očeta nasprot politiki drugih vlad. Ko so se namreč pogovarjali s prijatlom o današnjih težavnih časih, so rekli: „Vlade imajo svojo politiko, jaz pa tudi svojo.“ Prošeni, jo razodeti, odgovoré: „Prav rad.“ Povzdignejo oči proti nebesom in s slovesnim glasom molijo: „Oče nas, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji“ in pristavijo: „Zdaj poznate mojo politiko, in bodite prepričani, da bo zmagala!“ Evo prečudnega moža molitve, katerega sprideni svet ne razume! — Tega duha molitve razodevajo vsi njih javni in zasebni govori; molitev pospešiti, so dovolili tolikrat sv. leto, in druge pobožnosti; v molitev se vselej priporočajo visokim in nizkim; zato upajmo, da molitev sv. Očeta in vernih bo oblake prederla.

4. Pija IX. ljubezen do otrok.

Lepo in nedolžno dušo sv. Očeta razodeva tudi njih prijaznost in ljubezen do nedolžnih otrok. Spet prav po zgledu Božjega Izveličarja, ki je rekel: „Pustite male k meni priti,“ je roke na nje pokladal in jih blagoslovil, so tudi sv. Oče polni otroške ljubezni do malih. Ta ljubezen je peljala že mladega Mastaja prve leta duhovskega stanu v vstav Tata Giovanni, in ni mogoče popisati, koliko skerb je imel mladi, nadopolni duhoven za te mlade sirote; zmirej je bil med njimi, kakor oče jih je ljubil, oskerboval, s krotkostjo božjega Učenika jih je učil in z njimi ljubeznjivo ravnal; svoje moči, čas in premoženje je njim žertoval, ker je vedil, da je tako nar boljše obrnjeno. Zato si je pa pridobil toliko zaupanje in toliko ljubezen malih, da jim je bila ura ločitve nar britkejši in so se potem čutili v drugič sirote.

Ko je l. 1848 v prekuciji veliko otrok zgubilo svoje starše, so Pij IX. komaj zvedili za te reve, so se spomnili, da imajo zunaj mesta malo posestvo, „Vigna Pia“ imenovano, in prec vse oskerbé, da se tu

spravijo in odgojijo male sirote; poznej še nekaj dozidajo, in tako še zdaj ta sirotnica oznanuje očetovsko ljubezen Pija IX. do malih potrebnih otrok.

Zato imajo otroci toliko zaupanje do njih. Nekega dne se jim približa deček, jih nagovori rekoč: „Kaj ne, vi ste papež?“ Da, ljubček moj, mu odgovore sv. Oče. Na to reče deček ves solzen: „Jaz nimam več očeta.“ Bodi potolažen, mu odgovore papež, bom jaz tvoj oče. Poskerbeli so, da je deček bil sprejet v vstav, in tam na njih stroške zrejen.

Nekega dne je jokal deček pred vratmi Kvirinala, papeževga poslopja, ko so sv. Oče ravno stopiti hotli v kočijo; straže hočejo odpoditi otroka, papež pa ukažejo, da naj blizo pride in ga vprašajo, zakaj joka. Otrok z žalostnim glasom pové, da so mu očeta ravno kar v ječo peljali, ker ni mogel plačati dolga 12 šku-dov. Papež, ki ravno niso imeli toliko pri sebi, se vernejo v svoje stanovanje po dnar, ga dajo dečku, ki vesel domu hiti.

Brez števila tacihi dogodbi se bere od sv. Očeta; zato pa tudi imajo otroci toliko zaupanje do njih, da jim večkrat prav pri-proste ljubeznjive pismica pišejo, svoje majhne darila z veseljem spet sv. Očetu v dar dajo. Tako živi lepa ljubezen med malimi in sv. Očetom, in tacihi je nebeško kraljestvo.

5. Ljubezen Pija IX. do grešnikov in sovražnikov.

Tudi v tem so sv. Oče vreden posnemavec božjega Uče-nika, ki je grešnike sprejemal in za sovražnike molil. Po tem zgledu so tudi sv. Oče polni ljubezni in usmiljenja do zagrešenih. Kakor dober pastir imajo Pij IX. posebno skerb za zgubljene ovčice, ter jih veseli, ako se spet vernejo k svoji čedi. Nekega dne so obiskali Pij IX. bolnišnico sv. Jakoba v Rimu, ter najdejo tu zgubljeno sprideno žensko, ko je že umirala. Sv. Oče se ji bližajo in lepo tolažijo. Ko ta reva zapazi sv. Očeta, stegne roko ter solzna s slabim glasom vpraša, ali bi mogla po tako pohujšljivem življenji še vendar dušo rešiti. Papež jo ljubeznjivo začnejo tolažiti in opo-minjati, naj stavi vse svoje zaupanje na Božjo milost, ki želi rešiti grešnika, kateri skesano prosi odpusnja. Opomnijo zgledov sv. Ma-rije Magdalene, sv. Marije iz Egipta in drugih, ktere so po Božji

milosti zdaj v nebeški časti, dasiravno so nekdaj grešnice bile. Potem ji dajo svoj blagoslov za smertno uro, podajo britko martro, da jo poljubi, ter opominjajo k zaupanju na Kristusa, ki je na križu za nas umerl in naše grehe zbrisal. Vsi pričujoči so bili do solz ginjeni.

Ko so papež popotovali po svojih deželah, se jim približa mož ves raztergan in divjega obraza, ker je bil izmed tolovajev. Pij IX. ga milo pogledajo in vprašajo: „Kaj hočete od mene, moj sin?“ „Jaz sem velik grešnik, odgovori, sem prišel le iz radovednosti. Ko ste me vi milo pogledali, se je obudil kes v mojem srcu. Sv. Oče, rad bi se Vam spovedal, Vi sami imate dovelj oblasti, odvezati od tolikih grehov.“ Papež prece voljni hitijo, ker gre za veliko reč, rešiti grešnika. V bližnji cerkvi ga spovedó, opominjajo, serčnost dajejo, in odvežejo z obilnostjo oblasti, katero imajo, in tako z milo besedo doverše, kar je milost Božja začela, ter nazaj pripeljejo nesrečnega v cerkveno in društveno zvezo.

Nekega dne so zgrabili v Rimu stražniki človeka, ki je skrivaj razširjal malovredne spise ali bukvice, ki so imele napis: „Zgodovina Pija IX., usiljenega papeža, sovražnika vere.“ Od tega kmalo zvedo papež, ukažejo vjetega pred se pripeljati, ter ga poprašujejo več reči. Iz odgovorov so spoznali, da je zadolženi močno potert zavoljo kazni, ki ga čaka. Na zadnje reko papež v svoji dobrotljivosti: „Priatelj, ker ta pregrešek le na mene leti, ga vam odpustim.“ Ginja od tolike očetovske ljubezni, se ves solzen verže pred sv. Očeta, ter se ponudi, naznaniti pisatelje teh spisov. „Ne ne“ hitro v besedo sežejo sv. Oče, „naj bo njih hudobija pokrita s tihoto v grobu! Da bi jo le obžalovali!“

Tako more govoriti in ravnati le prava keršanska ljubezen, ktere polni so Pij IX.

6. Duh moči Pija IX.

Pij IX. so krotki, kakor jagnje, pa močni, kakor lev, kadar dolžnost tirja. Vsi, kateri jih poznajo, enoglasno terdijo, da ni mogoče več moči, stanovitnosti in serčnosti iskati pri človeku. Sila in hinavšina, serditost in zvijača, britkosti in skerbi, ne-

hvaležnost in razžaljenje vsake verste jih vedno obdajajo, vanje prežé ter nadležujejo pobožnega očeta, pa ne gane se njih serčnost, ostanejo nepremakljivi, kakor skala v viharji. Njih čelo je jasno, kakor večer lepega dneva.

Nekdo jih je pri priložnosti vprašal, kako v sredi viharjev, ki butajo v čolnič sv. cerkve ter ga sem ter tje mečejo, morejo ostati tako serčni in mirni. „Moj sin, mu odgovoré papež, kdo bo pa dal zgled serčnosti in stanovitnosti, ako Kristusov namestnik tega ne stori. Terpim za pravico, nadlegovan sem za Božjo reč, nedolžnost je moj del. To je skrivnost moje moči, to vzrok mojega veselja.“

Taka moč in serčnost je le tam mogoče, kjer je gotovost resnice in svobode. Kaj bi mi sicer imeli? Namesti resnice in pravice laž in krivico, namesti svobode gerdo sužnost, namesti cerkve sužno deklo. Le serčnost in stanovitnost sv. Očeta je obvarovala, da cerkev ni, kakor na Ruskem, sužna vladarjev in vlad. Zato pravi bistrourni Lacordaire: „Ko bi me ne bil razsvetlil žark milosti božje, bi se vendar, viditi toliko veličanstvo in toliko serčnost, vprašal, kje bo resnica, ko pride njen dan; in koliko ljubezni moramo katoličani imeti do njega, nad katerim se očitno poterjujejo besede Stvarnikove: Ti si skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev.“

Ko so nasprotniki že leta 1849 tirjali več, kakor je sv. Očetu vest pripustila, so vsi pogumni odgovorili: „Tukaj naznanimo glasno in očitno, da le, ker tirja dolžnost naše službe, varujemo z vse moči pravice in posestva rimske cerkve in svobodo svetega sedeža, ktera je sklenjena s pridom in svobodo vesoljne cerkve.“

Ko so jim l. 1850 o vernitvi v Rim vsiliti hotli nekatere načerte in pogodbe zastran vladanja, resnobno odgovore: „Tega ne sprejemem, in preden se podveržem kaki sili, grem raji v Ameriko, kjer sem že enkrat bil.“

Ravno tako resnobno se zoperstavijo l. 1860, ko so jim hotli vzeti nekatere dežele: „Ne moremo odstopiti omenjenih dežel, da bi ne prelomili svoje prisege, da bi ne storili krivice vsim katoličanom, da bi ne omajali pravic vseh vladarjev na svetu.“ Zato sklenejo lepo svoj protest s temi resnobnimi besedami: „Opert na pomoč Tega, ki je rekel: Na svetu bote stisko imeli, pa zaupajte, jaz sem svet premagal; in: Zveličani, ki zavoljo pravice

preganjanje terpé, smo pripravljeni stopiti v svetle stopinje svojih prednikov, njih zgled posnemati, in raji nar hujše in grenkejšje skušnje prestati, tudi življenje dati, kakor pustiti reč Božjo, svete cerkve in pravice.“ In ko so jih pri vsem tem obropali, so izobčili vse, ki so se vdeležili te krivice.

Ko se l. 1866 francoski vojaki pred odhodom poslové pri sv. Očetu, ki so bili zdaj od vse posvetne pomoči zapušeni, jim reko vsi ginjeni vender tudi polni zaupanja in serčnosti: „Brez vsih pomočkov sem, vendar sem pokojen; nar večí moč, Bog, mi daje stanovitnost.“

V pogovoru s slavnim francoskim pisateljem in braniteljem papeževih pravic, Veuillot-om, so rekli papež med drugim: „Papež mora biti v katakombah, ali pa v Rimu kraljevati. Nisem navezan na nnanji bliš časnega vladanja. Nisem papež, da bi se s štirimi konji sprehajal vozil. Kako vrednost more to za-me imeti? Te vnanje reči so poglavarju cerkve določeno mesto, kakor imajo oči v glavi svoje mesto. Mora tako biti, ker red tako hoče; in ti, ki terdijo, da hočejo oči prestaviti na drugo mesto, bi v resnici radi oči izderli. Zvesto se deržim svetne oblasti, ter jo bom branil z nevarnostjo svojega življenja, ker je koristna za popolnoma svobodo sv. cerkve, in svoboda cerkve je potrebna katoliški družbi in vsemu človeškemu rodu. Ako pojde namestnik Kristusov v katakombe, pojde le zavoljo hudobije in sile ter v nesrečo človeške družbe. Tudi Jezus Kristus bo šel v katakombe in z njim svoboda.“

Kako nepremakljivo moč in serčnost so pokazali sv. Oče do cara zastran zatiranih Poljcev, je bilo že zgorej omenjeno. Njih besede so se razlegale po vsem svetu. Tisti čas, ko so vse vlade dobro pravico Poljcev popustile, vzdigne svoj tehtni glas oropani, stari, od vseh strani nadleževani poglavar cerkve zoper poglavarja 80 milijonov podložnih; ko so nezmožni vladarji Evrope molčali k taki sili, in pogodbe pustili raztergati, so sv. Oče brez človeških ozirov, protestovali zoper cara z močjo, da bi človek mislil slišati sodbo Božjo. To moč in serčnost jim daje dobra vest, katero so vedno ohranili, goreča molitev, ktera se vedno za nje opravlja, živa vera, ki jih vodi skozi in skozi in jih krepča, da naravnost zavernejo vsako krivično in brezpostavno ponudbo. To moč in serčnost nam pomeni tisti „non possumus“ ne moremo, kterega tolikrat beremo, in čigar moč so hotli nasprotniki z zasmehovanjem zatreti, pa

zastonj. Sv. Oče so skala, od ktere veljajo besede, ki so jih leta 1860 sami izrekli: „Valovi bijejo na skalo, pa ker je skala trdna, val, ki je segal do verha, penjen pade na tla ter ne doseže družega, razun da naredi skalo bolj gladko belo in čisto.“

Svesto vprašamo, kje ima svet in njegove oblasti toliko moč in stanovitnost? Lastna je le Kristusovemu namestniku Piju IX.

7. Radodarna dobrotljivost Pija IX.

Tudi v tej čednosti so sv. Oče prečuden zgled, sosebnost v dobrotljivosti do ubozih. Že od mladih let sv. Očeta piše neki pisatelj (Alcyoni): Ako je deček reveža vidil, se je topilo njegovo malo serce od usmiljenja, in je opomnil od ljubezni vneta mater nanj, ter mu pomagal, kar se more ljubeznjivo, da revež ni bil ponižan.

Živ spomin dobrotljivega serca mladega Mastaja ostane za vse veke vstava Tata Giovanni, kateri je daroval čas in moči, premoženje in serce, ter se je čutil kakor oče med otroci, jih učil, iz svojega oblačil, z njimi vred jedel, iz ljubezni do njih živel sam prav v evangelijski revšini. Še zdaj se kaže v Rimu popotnikom priprosta sobica, v kateri je blagorodni Mastaj šest let v revšini srečen živel, ker ga je dobrotljivost do sirot osrečevala. — Ko je prišel poznej za škofa v Špoletu, ni obiskoval le blagorodnih in bogatih, ampak tudi priproste delavce in posebno z veseljem bolehnih, vdove in sirote, in z vso močjo si je prizadeval vstanoviti ubožnico, da bi s tem zbrisal solze zapušenih ali saj zmanjšal stiske revnih.

Ko je postal Mastaj vladar, je bil še bolj oče revnih. Nekega dne se podajo Pij IX. spremljani le od enega duhovna v neko nar revniših stanovanj v Rimu, v katerem je bila silno revna družina, namreč mati, dve že bolj odrastli hčeri in dva mlada dečka. Hotli so se sami prepričati o revšini, ktero so nekteri živo popisovali, drugi tajili. Pa popisovanje ni bilo presiljeno. Na prvi pogled se je vidilo grozno siromaštvo te družine. Usmiljenja ginjeni so dali svojo možnjico malima dečkoma in so oskerbeli, da se je ti revni družini za naprej zdatno pomagalo. Duhovni tovarš se je čudil pri tej priliki modrosti sv. Očeta. Nikogar niso hotli vprašati, — in kdo bi jim bil v stanu odgo-

voriti? Hčeri ste se jim vergli k nogam in niste mogli ziniti besedice; vdova, od veselja nad toliko častjo in srečo, in v tistem upanji, da se ji bo zanaprej pomagalo, ni imela drugega odgovora kakor solze, in v omedlevico pade. Vsi ginjeni zapuste sv. Oče te nesrečne, ter jih oskerbé.

Vendar vladar niso le posameznim pomagali; njih usmiljeno serce je vse obsegalo, in vsim iskalo pomagati. Kdo more le naštetih vse dobrotljive vstave, ktere so napravili sv. Oče pri svojih pičlih dohodkih? Po koleri so izvolili poseben odbor za ostale sirote; za duhovne so napravili posebno vstavo (hospice); za revne deklice so osnovali šolo, ter jo zročili usmiljenim sestram; v Sinigagliji so napravili veliko siromašnico za neozdravljive bolnike, sirote in vdove; za usmiljenja vredne blazne so napravili zal vstav, ki je preskerbljen z vsimi za te siromake potrebnimi rečmi. Ko je po slabih letinah revšina rastla, so na vse kraje v svoji očetovski skerbi milošino delili. Le v ferarsko okrajno so dali po javnih delih v draginji revnim zaslužiti 134000 škudov.

Tolika je njih dobrotljivost, da tudi drage spomine vladarjev dostikrat prodajo in revnim v pomoč obernejo. Kmalu potem, ko so iz Gaete nazaj prišli v Rim, jim pošlje španjska kraljica v znamenje velicega spoštovanja prelepo tiaro, ki se je cenila na 50000 škudov. Sv. Oče sprejmejo ta kraljevi dar pa zapovedó, da se vsa njegova vrednost razdeli med revne, stare in bolne in sicer po tacihi potih, da bo nar več zdalo. — Pri drugi priložnosti jim pošlje ravno ta kraljica lep zlat kelih okinčan z dragimi biseri. Papež ukažejo zlato in drage kamne prodati, in za dnarje napraviti po mestu javne pekarije, kjer se kruh za uboge cenejši prodaja. — Turški sultan, ki jim je že večkrat skazal svoje spoštovanje, jim enkrat pošlje drago sedlo, okovano z dragimi kamni in prav bogato okinčano po šegi jutrovih dežel. Sv. Oče prodajo drage kamne in kinč, ter dnar obernejo za obleko revnih.

Kar z eno roko prejmejo, z drugo že dajo, da bi smel reči več, kakor imajo. Povsod so zraven, kjer je treba solze brisati, revnim pomagati; povsod zapusté znamenja dobrotljivosti. Zato se vsi v sili na nje obračajo; pri zaslišnji prejemajo cele kupe prošenj, in le takrat se dobroserčno obliče po milovanji zatemni, kadar niso v stanu zdatno pomagati.

Da več ostane za dobrotljive namene, so odpravili vse ne-

potrebne stroške rekoč: Treba je, kolikor mogoče, varčno ravnati; kajti število revežev vedno naraša, pomočki se pa zmanjšujejo.

Kdo bi pa naštel, kar dajejo za pobožne dobrotljive namene, za popraviljanje in olepšanje cerkva v Rimu in po drugih krajih, za podporo samostanov, seminiš, duhovšine, katerim je v sili za Bogom radodarnost sv. Očeta edino zavetje.

Vendar dobrotljiva ljubezen sv. Očeta ni bila omejena po domačih deželah, ona obsega vesoljni svet. Ko je bila l. 1847 na Irskem huda lakot, so opominjevali sv. Oče vse verne in prosili za pomoč v toliki sili. Ko so bili l. 1860 daljni Maroniti na Jutrovem od sovražnih Druzov hudo stiskani, so sv. Oče prvi pomoč zanje iskali pri Francozih, in jim tudi sami denarne pomoči poslali. Ko je bila une leta lakota na Ogorskem, so sv. Oče v svoji stiski jim po svoji moči milošine poslali. Ravno tako se je zgodilo, ko delavci na Angleškem in Francoskem niso imeli zaslužka, so jim sv. Oče dnarja v pomoč podarili. Celu nesrečnih v daljni Ameriki niso pozabili, ko so potresi in druge nesreče veliko škodo naredile. V šestih letih so le za milošino izdajali blizo šest milijonov frankov, t. j. vsako leto 1 milijon. Cele bukve bi ne obsegle neštevilnih djanj, ktere pričajo o dobrotljivosti sv. Očeta, ki so tudi v tem prelep zgled nar lepši keršanske čednosti, ter jih zato visoko spoštujejo tudi drugoverci, ki so sicer polni presoje o rimskem papežu. Prebrisan Anglež je rekel svojemu tovaršu: „Kar papeža zadene, v resnici mislim, da ne živi noben človek na svetu tako priljubljen, dobrotljiv in čist, kakor oni. O njih mora biti le ena misel.“

Tako ves svet pozna in priča dobrotljivo serce sv. Očeta, da bi smeli Pij IX. po pravici reči z Jobom: Usmiljenje je rastle z menoj.

8. Ljubezen vernih do Pija IX.

Ta ljubezen se je tolikrat in tako očitno in tudi djansko razodevala, da nam ni mogoče tega popisati; saj ljubezen obudi nasprotno ljubezen. Opomnimo le nektare reči. Ne le posamezni obdarovani so to ljubezen razodevali, tako n. pr. že sirote v vstavi Tata Giovanni posebno ginljivo pri ločitvi; ne le rimsko ljudstvo

pri vsaki priložnosti in slovesnosti, ko je toliko veselje razodevalo pri vernitvi iz Gaete, pri oklicu neomadežvanega spočetja, pri prečudni rešitvi 12. m. travna 1855 pri sv. Neži, in pri sto in sto družih priložnostih vsako leto.

Tudi ves katoliški svet je to ljubezen in vdanost večkrat očitno pokazal in razodel, in sicer tolikanj bolj, kolikor bolj so bili papež v stiski; vselej se je ponavljalo, kar v djanji aposteljnov beremo od sv. Petra: „Peter je bil sicer v ječi, molitev pa se je opravljala od cerkve (vernih) k Bogu zanj.“ Ta molitev se opravlja 23 let od vernih za sv. Očeta po vsem svetu, in oživlja to vez ljubezni in vdanosti med glavo in udi; sme se reči, da se še nikdar za nobenega papeža ni toliko molilo, kakor keršanski svet moli za Pija IX., in znabiti jih ravno ta molitev močne dela, in jim naklanja milost božjo.

To ljubezen in vdanost so pokazali verni že večkrat z obilnimi podpisi za sv. Očeta, kakoršnih se je po naši mali deželi l. 1859 veliko tisuč nabralo, in se zpet za sedanjo slovesnost zlate maše nabirajo. Takih podpisov so v zbeganih laških deželah nabrali l. 1865 veliko čez en milijon le po enem časniku (Unità). Drugi časniki so jih spet nabrali po Laškem čez 800000. Ravno tako številni podpisi so prišli l. 1867 iz vsih krajev sveta, ter so svetu oznanovali obče spoštovanje in ljubezen do sv. Očeta. Kdo družih vladarjev se sme z enakim ponašati?

Ti podpisi in druge znamenja posebne ljubezni pa niso bili prazni, ampak sklenjeni večidel z obilnimi darovi, katerih sv. Oče potrebujejo, ker so jih nasprotniki oropali večega dela dežele in dohodkov, ker imajo veliko stroškov za vladanje vesoljne cerkve, in ker sami v dobre namene toliko dajejo. Taki mili darovi, ki so po svojem začetku in imenu (venar sv. Petra) že v starodavnih časih, (na Angleškem že v 8. stoletji) v navadi bili, so se pod sedanjim papežem zavoljo novih potreb in stisk že perve leta začeli in do današnjega dne silno pomnožili, in so se v ta namen po različnih deželah vstanovile tudi posebne društva. Le mervica je, kar je iz naše revne deželice skozi več let „Danica“ naznanovala, kar vendar naše liberalske viteze vedno bode; na milijone so nabrali nekteri laški (Unità) in nemški, francoski in angleški časniki. Posebno bogate doneske so prinesli škofje l. 1867 iz vsih krajev sveta n. pr. ogerski viši škof 30000 fr., pozenski

nadškof 60000 fr., kolinski veliki škof 15000 tol., društvo sv. Mihela iz Monastira 80000 fr., neki fajmošter iz Amsterdama 300000 fr., orleanski škof 120000 fr., besansonski 50000 fr., amerikanski škofje 400000 tolar. i. t. d. i. t. d.; iz vsih krajev je vsak storil, kar je mogel in tako so radovoljni mili darovi znesli le tisto leto v dnarji 15 milijonov frankov. Sam rimski časniki piše, da so ti mili darovi o štirih letih znesli 35 milijonov frankov. To je znamenje djanske ljubezni, to le ona more storiti, in enake moči keršanske ljubezni svet ne pozna. Smemo upati, da tudi v letošnjih slovesnostih mili darovi iz ravnih krajev ne bodo zaostali. Saj je res, kar pravijo angerski škof: „Ne zavoljo sebe, zavoljo nas potrebujejo papež pomoči.“

Velikrat je za vernega kristjana prav ginljivo slišati in brati, kaj ljubezen vse znajde, da bi malo stvarico tudi mogla sv. Očetu darovati. Od tega le nekatere zglede: Revna žena, ki je živela od milošine, ker si z malim delom (s prejo) ni mogla dovelj prislужiti, pride neki večer l. 1861 s svojimi 3 otroci k fajmostru v. D. Fajmošter ji hočejo kaj podeliti. Ona pa krotko odgovori: Gospod, ne prosim milošine, prinesem darček sv. Očetu za se in za svoje otroke. Vzame iz žepa lepo zavito frank rekoč: „To sem vinar pri vinarji prihranila od tega, kar mi dajo dobri ljudje, naj dajo to sv. Očetu in naj me zapišejo v družbo. „Gospod so se tega branili rekoč, da bodo že vse v družbo zapisali, da je pa zanjo dosti en centim (ali odstotek), da pokaže, kako papeža ljubi. Ona pa ne odstopi in prosi, da naj sprejmejo, rekoč: Ne dotaknem se več tega dnarja; ta frank ni več moj, je papežev in začne jokati. Gospod fajmošter so odjenjali, dar sprejeli, in s svojimi solzami odgovoré na solze revne žene. — Ruska gospa, ki je bila od papeža zaslišana, jim poda v spomin čevlje za doma ali šlebedre, in v njih zašitih 30000 tol. v papirji. — Otroci na Laškem, ki v znamenje pridnosti dobé za darila zlate ali sreberne svetinje, jih izroče svojim sprednikom s prošnjo, da naj to v dar dajo sv. Očetu. — Strežnik Alby-skega škofa na Francoskem, ki po svoji nizki službi ni mogel toliko dati sv. Očetu, kakor ga je gnalo serce, reče prijatlu ki je v Rim popotoval: Tam bote vidili sv. Očeta; poklonite jim tih 200 goldinarjev, ktere sem si sold za soldom s tem pridobil, da sem v ta namen kanarčike redil in prodajal.

Take ginljive zglede vdanosti beremo pogosto po časnikih

n. pr. Dekla pošlje 6 frankov, ki jih je dobila za zlat križec svoje ranjke matere. Druga 4 franke, ki jih je vtergovala za svoje lase. Trideset delavk je delalo več ur na dan v delavnišnici kakor sicer, da so od večega zaslužka dale sv. Očetu. Protestant iz Lubeka pošlje 30 cekinov in prosi blagoslova. Bolniki v bolnišnicah si odreko tobak ali kozarec vina, da kaj podelé sv. Očetu. Jetniki in berači v Remiremont so si pritergali pri svoji pičli hrani in rekli: Radi smo en dan lačni za sv. Očeta.

Drugi so dajali dostikrat to, kar jim je bilo nar dražje, zlate uhane, zaročivni perstan, zlate in sreberne tobačnice, sreberne zapone od čevljev in sto drugih reči, da bi zadostili željam svojega serca in djansko pokazali svojo ljubezen do sv. Očeta. To se godi dan današnji, ko sicer vse malika mamona časti ter samoprid, sebičnost in lakomnost terdo gospoduje čez nekeršanski svet.

Pa ne le dnar in blago, tudi kri in življenje jih veliko radovoljno žrtvuje sv. Očetu. Iz vsih krajev sveta iz Francoskega, Irskega, Nemškega, iz Belgije in Holandije, celo iz daljne Amerike so radovoljno prišli blagi mladenči, dostikrat plemenitega rodu, v Rim; in ko bi lahko doma živeli v zložnosti, tu žrtvujejo sv. Očetu svojo moč in dragi čas v izverstni trumi prostovoljnih vojakov. Med temi za sv. vero vnetimi mladenči se najdejo vitezi pobožnosti in serčnosti, ki so vredni prvih časov keršanstva. Omenimo kratko le kak zgled. Častnik izmed njih je kazal znanim romarjem memo gredočega tovarša in pristavil: „To je svetnik; smo mislili, da je reven, pa dobi od doma vsak mesec 500 fr.; 25 jih oberne za se, druge daruje v dar sv. Očetu. Drug menj premožen zna lepo risati, in kadar mu čas dopusti, dela lepe podobe, jih proda, in ves dnar razdeli ubogim. Oba mislita, da njunih del nihče ve vé.“ Take dela pričajo več kot navadno, zares viteško keršansko ljubezen.

Iz Gandske srenje se piše v časnike: Reven, 60 let star delavec naše srenje je živel od dnine svojih štirih sinov. S tremi pride k fajmoštru in reče: Gospod oče, tu so trije vojaki za sv. Očeta. To je lepo, reko fajmošter, ali vam je resnica dati te mladenče, ki so vaša podpora? — To je res; pa bom že tudi brez njih shajal, in če nobeden ne bo vojak, bodo hudobneži umorili sv. Očeta, ki so vendar nas vsih oče, kaj ne? Dobri delavec zdaj začne hvaliti lepe lastnosti svojih sinov, njih moč in serčnost; na

enkrat ves ginjen postane in reče: Gospod oče, današnji dan je narbolj vesel in nar bolj žalosten v mojem življenju. Kako to, vpraša duhoven? Nar srečnejši, odgovori mož, ker dam te tri sinove sv. Očetu; pa imam še enega sina, ki bi tudi rad šel, pa je bolehen. Jaz sam, ki sem bil vojak, bi bil ponosen stopiti v službo Pija IX. Imam še mlado serce, pa že šest križev, roke bi mi odrekle! Me razumete gospod oče? — Pač verli oče verlih sinov! — Taki, ki sami ne morejo v vojsko, so vložili potrebne stroške za vojake, n. pr. gospodična iz Belgije je dala 10000 fr., da obresti vsako leto zadostijo za enega vojaka.

Tudi sicer se dostikrat prav ginljivo razodeva ta ljubezen in vdanost do sv. Očeta. Prelepe darove so jim nekteri pošiljali za novo leto, vendar nar ljubši in lepši dar so jim poklonili mladi dekliči. Rejenke Lionskega samostana so darove, ki so jih prejele za novo leto, v to obnile, da so dale opravljati sv. maše za sv. Očeta in za zmago sv. cerkve. Že čez dve sto maš se je opravilo za njih namen. Vsak dan ena teh rejenk gre k sv. obhajilu, in v imenu vsih družih daruje sv. obhajilo v ta blagi namen, da bi Bog nasledniku sv. Petra dodelil vso potrebno pomoč in milost, da srečno kermi čolnič sv. cerkve med skalovjem in skozi vse viharje. Ali ni to res lepo in posnemanja vredno? Za toliko priserčno ljubezen so se sv. Oče zahvalili prednici in vsemu samostanu podelili svoj blagoslov.

Kje je tedaj ljubezen ali pri častivcih sv. Očeta, ali pri nasprotnikih? Večna Resnica sama odgovori: „Na njih sadu jih bote spoznali.“ Lepo in resnično pravijo Litomeriški škof v svojem zadnjem listu: „Ločenje med tistimi, ki se res še v sercu štejejo k katoliški cerkvi, in med unimi, ki po znotranjem niso več njeni, je v naših dneh že toliko dozorelo in se razjasnilo, da se živi udje sv. cerkve s polno zanesljivostjo spoznajo iz njih spoštovanja in ljubezni do poglavarja sv. Cerkve.“ To je očitno tudi pri nas slehernemu, komur strasti oči ne kalé, in djanska ljubezen do sv. Očeta potrdi besede slavnega pisatelja, ki pravi: Smemo reči, da še noben papež od časov sv. Petra ni vžival in vdihoval več ljubezni in močnejega spoštovanja kakor Pij IX.

9. Čudovite prigodbe iz življenja Pija IX. ali: Roka Božja varuje Pija IX. in tepe njihove nasprotnike.

„V vsih stoletjih je velikrat zadevala šiba Božja sovražnike svete cerkve in njenega poglavarja,“ je rekel slavnoznani Francoz Thiers. To se je tudi pri nasprotnikih Pija IX. dostikrat očitno pokazalo. O tem le nektere zglede: „V šestih mescih smo v Rimu,“ je rekel prederzni grof Cavour, in preden je tih šest mescev preteklo, je dajal zviti grof božjemu Sodniku odgovor. — Rim ali smert, je vpil Garibaldi, in kmalo ga zadene krogla v peto, da ni bil več za boj spreten. — Igravka, ki je med velikim ploskanjem zasmehovala sv. Očeta, domu prišla znori, skozi okno skoči, in je mrtva. — Hudoben zdravnik reče nekemu svojih bolnikov: Ne bom vas več vidil, dokler se Pij IX. ne spravi s tega sveta. Ko je drugi dan hotel obiskati svojega bolnika, se zgrudi mertev, preden do njega pride. — Hudoben kristjan, ki je slišal svojega fajmoštra brati papežovo okrožnico, pokaže, ko sreča fajmoštra, svoje bodalo ali nož rekoč: S tem bom vas, ako še enkrat kaj tacega omenite; iz žepa vzame pištolo in pravi: To orodje bo pa zoper papeža dobro. Ko pištolo spet v žep vtakne, se nagloma sproži in ga hipoma umori.

Ali ne poterjujejo taki zgledi Gospodovega žuganja: Ne dotaknite se mojih maziljencev!

Sv. Oče so bili pa tudi sami prečudno rešeni, in so tudi drugim čudno pomoč skazali.

Leta 1855, 12. m. travna, ravno ob obletnici svoje vernitve iz Gaete, so prišli sv. Oče v samostan sv. Neže zunaj mesta. Več kardinalov in družih tudi ptujih škofov in gostov jih je spremljalo; prišlo je tudi blizo 100 učencev iz rimske propagande. Po kosilu so sprejeli obdani od kardinalov in družih viših gostov učence, ki so jim hotli nogo poljubiti in sv. Očeta blagoslov prejeti. Ravno so sv. Oče enega tih učencev priserčno nagovorili, — na enkrat močno počí, veliko bruno stare in prostorne dvorane se prelomi in vsi pričujoči, okoli 140 oseb, padejo s sv. Očetom vred v spodnjo precej globoko stanico. Vsi zavpijejo in so skerbni pred vsim za sv. Očeta, pa se jim nič ni zgodilo, še prestrašili se niso. V tistem hipu, ko se je udiralo, so klicali sv. Oče na Marijo brez madeža spočeto. In glejte, vsi se zavzamejo, da med tolikimi, ki so padli,

nobeden ni bil hudo ranjen. To je bilo res posebno varstvo Božje na prošnjo prečiste Device, katero so sv. Oče in drugi pričujejo klicali.

Tudi po blagoslovu sv. Očeta je došla čudna pomoč. Časniki so pred nekaj leti pisali to le: Knežinja Sofija Odescalchi, rojena iz Poljskega, omožena na Laškem, je svojo ljubezen do sv. Očeta skazovala z obilnimi darovi, katere je delila med uboge in namestnika Kristusovega. Na to sama pripoveduje: „Čez osem mesecev sem v postelji ležala in strašno terpela za rakom. Šest in dvajset dni nisem skoraj nič mogla požreti. Ko sem prejela sv. poslednje olje, sem se priporočila v molitev sv. Očetu. Na enkrat sem hotla jesti, vstanem in grem v zahvalo v precej daljno cerkev, kjer se je po mojih željah zahvalnica obhajala.“ Potem gre z možem in dvema sinoma v Vatikan se zahvalit sv. Očetu.

Iz Radicene piše duhovni pastir 14. prosenca 1866 to le prigodbo: Janez Albanese Arcuri je 12. grudnia l. 1865 močno kri bruhal. Ta bolezen ga je tako zdelala, da ni bilo več upanja zanj. Čez tri dni želi previden biti. Pobožno prejme sv. popotnico. Duhoven mu moli zahvalne molitve. Ko pa pride do molitve za papeža, mu bolnik seže v besedo in poln zaupanja se oberne do sv. Očeta s timi le besedami: „Sv. Oče! Jaz sem v svojih revnih molitvah vselej na Vas mislil, Vi ste prejeli od Boga obilno milost za revne bolnike; sprosile tudi meni ljubo zdravje.“ Prosil je, naj se mu da podoba sv. Očeta, katero je pobožno poljubil in prosil njih blagoslov. Njegova družina, ki je pri postelji stala, in to prošnjo slišala, oberne se do njih po berzopisu ali „telegrafu.“ Čez šest ur pride odgovor: „Sv. Oče radi dodelé bolnemu Janezu Albanese zaželeni apostoljski blagoslov.“ Kardinal Antonelli. Med tem, ko so papež blagoslov poslali, je kri nehala, in bolnik je popolnoma ozdravel.

Pij IX. imajo posebno moč čez človeško serce, dostikrat z eno samo besedo. L. 1866 so obiskali sv. Oče bolnišnico sv. Janeza od Boga. Ko so vsi padli na kolena, da bi prejeli blagoslov, so vidili papež od deleč stati nekoga, ki ni pokleknil. Kako, pravijo sv. Oče, da tudi vi blizu ne pridete? „Sv. Oče, jaz sem zdravnik protestantske vere.“ Zdravnik! pristavijo Pij IX., jaz zdravnike ljubim, in sem jim še hvalo dolžan za skerb, katero so

večkrat za me imeli. Pa ste protestant! moj sin, zoper koga pa protestujete, in zakaj protestujete? Potem mu dajo blagoslov in gredo, da niso čakali odgovora, kterega bi zdravnik dati ne bil mogel. Zadnje besede pa so imele poseben vtis do zdravnika. „Zoper koga in zakaj?“ Večkrat so se mu vsilovale in sicer tako močno in živo, da je prestopil čez malo časa v katoliško cerkev.

Brez števila taeih dogodb dovelj očitno kaže, da je Bog očitno s sv. Očetom Pijem IX.

S k l e p.

Veliko bi se še dalo pisati o blagem značaju in prelepih čednostih sv. Očeta, n. pr. njih krotkosti, zaupnosti na Boga, modrosti, poterpežljivosti i. t. d., vendar že do zdaj omenjene dovelj glasno in očitno pričajo, da so Pij IX. velikanski značaj, kakoršnih le malo ima zgodovina, ter jih le viharji časi obudé. Res so mož po volji Božji, polni sv. Duha in njegovih darov, zvesti v spolnovanju svojih dolžnosti, bogati na dobrih delih in zaslugah, da se jim, kar človek more soditi, ne more lahko primerjati kdo izmed viših našega časa. Serce se širi človeku in veselja kipi, viditi in slišati sv. Očeta preblago djanje in serčno stanovitnost v tolikih zmedah in viharjih, v kterih se svetijo kot lepa zvezda, stojé kot edina podpora resnice in pravice. Njih slavno ime se bo za vse čase svetilo in z zlatimi čerkami bo zapisano v zgodovini, in še le poznejši rodovi bodo vedili ceniti, kar sedanji kratkovidni posvetneži nočejo viditi in spoznati, da ima sedanji svet zastran reda in svobode nar več zahvaliti Piju IX.

Vendar kolikor bolj sovražniki sv. Očeta razsajajo in vpijejo, tolikanj bolj moramo mi sv. Očetu skazovati svoje spoštovanje in svojo ljubezen, saj so je vredni po svoji službi in osebi, in ako je kdaj otrok hvaležnost dolžan svojemu očetu že po natori, še bolj zavoljo Božje zapovedi in posebnih dobrot, smo jo gotovo tudi verni dolžni sv. Očetu; njih otroci smo, z njimi hočemo iti skozi žalost in veselje, proti Kalavariji in Taboru. Tolikanj bolj jim bodimo vdani

in se zbirajmo okrog središa katoliške edinosti, sv. Očeta, kolikor bolj se vse drugo giblje in ziblje, in nima nobenega obstanka. Bodimo z njimi vselej enega duha ter ga kažimo s tem, da smo zvesti v veri in v spolnovanji svojih dolžnost, bogati v čednostih po zgledu sv. Očeta, ki so res za verne živ zgled posnemanja v radosti in britkosti. Skazujmo jim pa ljubezen in vdanost posebno v djanji, da jim po svoji moči pomagamo in jih podpiramo, ker so od vsih strani v sili in stiski. In če druge pomoči ne moremo skazati, hočemo saj za naprej še obilniše za nje moliti, za kar se vernim vedno priporočajo in tudi dans pri zlati maši in vsak dan za vse verne molijo. Prosimo, da jih Vsegamogočni še za naprej varuje in poterjuje v težavnem delovanji, da jih krepča na duši in telesu, da more njih blaga roka še dolgo blagosloviti prijatle in neprijatle. Prosimo, da bi jim Bog dal doživeti in srečno dokončati naznanjeni vesoljni cerkveni zbor, ki nam še ko daljna zvezda daje upanje lepši prihodnosti. Prosimo, da bi njih zlata maša bila za nje in za sv. cerkev začetek zlatega veka, da bi jim Bog dal včakati zmage zoper očitne in skrivne sovražnike, in jih tako že tukaj tolažil za toliko križev, in jih enkrat kot vidnega zmagovavca peljal v večno zmago.

O sv. Oče, častiti namestnik Jezusa Kristusa, polni ljubezni kakor sv. Janez, serčni kakor sv. Peter, kolika goreča hvaležnost in kako svete čutila navdajajo Vaše preblago serce, ki je želelo vsim vse postati, o Vaši veseli zlati maši, ko daje dobri pastir dobrega Pastirja nebeškemu Očetu v dar in zahvalo za toliko milost in dobrot, ktere ste prejeli v tako hudih časih! Koliko veči pa mora biti še ta Vaša radost, ko veste, da se z Vami veseli ves katoliški svet, ker so vsi zvesti katoličani z Vami enih misli in enega serca. Sprejmite milostljivo tudi naše globoko spoštovanje in priserčno ljubezen, našo nepremakljivo pokoršino in vdanost ko majhen dar naše velike hvaležnosti, in bodite zagotavljeni, da neprestano hočemo za Vaš blagor moliti, in iz serca klicati k Vsegamogočnemu, da sliši zemlja in nebo:

Bog ohrani sv. Očeta Pija IX. še mnogo let!

Himna ali slavna pesem Piju IX.

Kjer je Petra cerkev prava,

Kjer je Rima večna slava,

Tam v pobožnosti veliki

Se glasijo vsi jeziki:

Blagor Piju bod' Očetu,

Blagor, blagor Bog mu daj!

Blagor Piju bod' Očetu,

Blagor, blagor Bog mu daj!

Glas gre čez sedmere griče,

Vatikan junaško kliče,

Še Svetnikov tihe rake

Glas pošiljajo v oblake:

Blagor, blagor Bog mu daj!

Blagor Piju bod' Očetu,

Blagor itd.

Po ravneh in visočinah,

Po vodah, hribih, dolinah,

Po prostoru sveta vsega

V svetih trumah se razlega:

Blagor Piju bod' Očetu,

Blagor, blagor Bog mu daj!

Blagor itd.

Angeli se pridružite,

Svoje petje z nam' sklenite,

Da se bode živo vnelo,

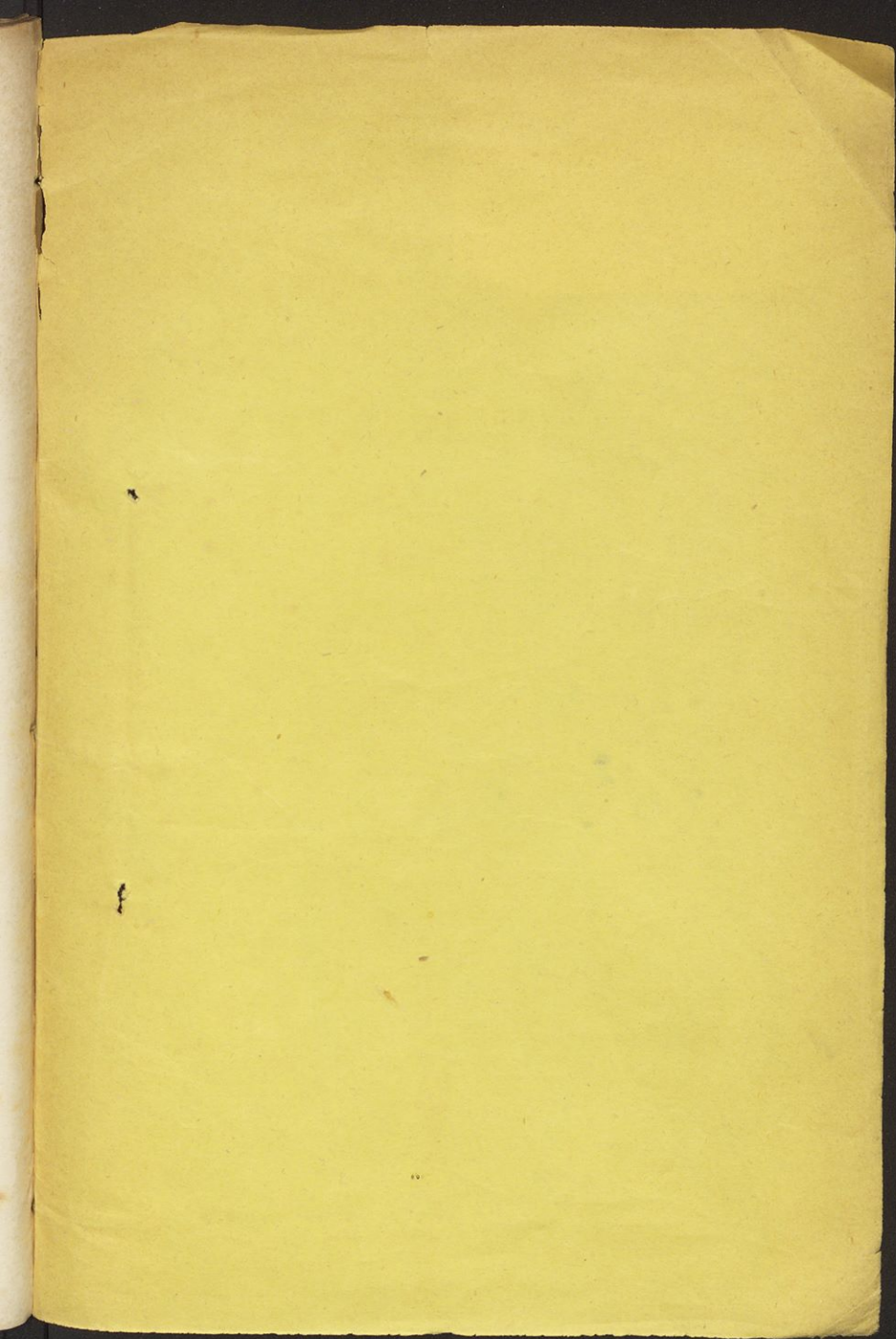
Nad zvezde v nebo donelo

Blagor Piju naš'mu Očetu,

Blagor večni Bog mu daj!

Blagor itd.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJI (17U) (17UNICA)

00000464629